

HET
HISTORISCH
ORGEL IN
VLAANDEREN

VIOE bibliotheek

94280

Ministerie van Nationale Opvoeding
en Nederlandse Cultuur

Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg

HET HISTORISCH ORGEL IN VLAANDEREN

Deel I Oost-Vlaanderen

Ghislain Potvlieghe

Brussel 1974

W. De Maess

Het Historisch Orgel in Vlaanderen

door G. Potvlieghe

is een uitgave van de Rijksdienst voor Monumenten-
en Landschapszorg, Jozef II straat, 30 1040 Brussel.

Layout Columbia Advertising.

Foto's : Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium

Foto omslag : Mercatorfonds Antwerpen.

Wettelijk Depot : D/1974/2060/1.

Weten hoe rijk wij zijn...

De zorg voor het leefmilieu staat in het centrum van de belangstelling. De bevolking is gesensibiliseerd voor het behoud van natuur, landschap en historische monumenten.

Het departement heeft, reeds onder mijn voorganger, een « politiek van overleven » opgesteld. Dringende maatregelen waren geboden. Ik wens met kracht en doeltreffendheid de monumentenzorg door te voeren, want wij hebben niet veel tijd meer te verliezen.

De voorliggende publicatie is een onderdeel van wat wij prioritair nodig achten : een inventaris om te weten wat wij bezitten, hoe rijk wij zijn.

Want er is naast het architecturale kunstbezit een onmeetbare schat aan kunstvoorwerpen die binnen en buiten het stenen monument doen leven, opfleuren, doen zingen.

Tot dat onschatbare patrimonium behoren ook onze historische orgels, waarvan wij in de Nederlanden eeuwen terug de bakermat vormden.

Velen zijn er in de voorbije decennia door het oorlogsgebeuren vernield en beschadigd; andere door gebrek aan inzicht verkocht (aan het buitenland) of wegens gebrekkige wetenschappelijke informatie gemoderniseerd en getransformeerd. Andere orgels staan gewoon te verkommeren.

Dit inventarisatie-werk is een wedloop tegen de tijd. Daarom werd de voorkeur gegeven aan een « snelstudie », die een momentopname is. De samensteller heeft getracht een totaal-beeld te geven; het is dus niet « af »; een latere detailstudie zal instrument per instrument meer volledige gegevens moeten opleveren, waarop restauratie op verantwoorde wijze kan uitgevoerd worden. Ik dank de heer G. Potvlieghe voor zijn hardnekkig werk. Tevens gaat mijn waardering naar de eigenaars van de instrumenten, de kerkbesturen en hun bedienaars, die soms in moeilijke omstandigheden hun kunstschat beschermen. Soms gaat die opdracht hun middelen en mogelijkheden te boven. Ik zal trachten de restauratiepolitiek op te voeren, maar niet alles kan in één nacht gebeuren en... betaald worden. Beter is het niet te raken aan een kunstwerk en het zorgvuldig te bewaren, dan op goedbedoelde maar overhaaste wijze een restauratie te forceren die wij ons later zouden beklagen.

Ik hoop dat de nieuwe Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg, daartoe gesteund door wetenschappelijke medewerkers en door de Koninklijke Commissie voor monumenten en landschappen, over korte tijd met trots mag terugblikken op zijn werk. De generatie-van-overmorgen zal ons dankbaar zijn.

J. Chabert

*Minister van Nederlandse Cultuur en
Vlaamse Aangelegenheden*

Het historische orgel in Vlaanderen

Deel I - Oost-Vlaanderen

De opdracht een inventaris samen te stellen van het historisch orgelbezit in Vlaanderen is te danken aan het initiatief van de Ministers F. van Mechelen en J. Chabert en hun Kabinetschef, J. Fleerackers, wiens persoonlijke belangstelling voor de orgelcultuur bekend is.

Deze opdracht is van groot belang : ofschoon in voorbije eeuwen de Zuidelijke Nederlanden de bakermat vormden van een zeer voorraanstaande orgelcultuur, heeft de overheid en ook de publieke opinie weinig eerbied opgebracht voor het historische orgelpatrimonium. Inzake wetenschappelijke organografie stond ons land op de laatste plaats. De ministeriële opdracht is een royale kans om die achterstand in te halen. Ons land zal weldra kunnen beschikken over een zo volledig mogelijke inventaris van het orgelpatrimonium.

De inventaris die in deze studie opgenomen is, heeft betrekking op het Oost-Vlaamse orgelpatrimonium. Opgenomen werden alle belangrijke orgels van openbare parochiekerken, van begijnhoven en kapellen die voor de openbare eredienst toegankelijk zijn. De instrumenten die zich bevinden in besloten kloosterkapellen en religieuze instituten zullen later aan bod komen.

De opdracht luidde een inventaris op te stellen van alle instrumenten « van historisch belang ». Het is niet eenvoudig om dit historisch belang in de tijd aan te geven. Wij hebben dit tijds-probleem op een wetenschappelijke manier trachten te verantwoorden. Er werd een steekkaart aangelegd van alle belangrijke historische instrumenten n.l. instrumenten gebouwd vóór 1900. Men zal echter in de inventaris ook orgels aantreffen die ná 1900 werden gebouwd; zij behoren dan tot het totaal-œuvre van een bepaalde 19e eeuwse orgelbouw-familie, zoals o.m. die van de familie Vereecken uit Gijzegem.

De opdrachtgevers hebben ons voor een tweede probleem gesteld. Zij wensten zo snel mogelijk over een inventaris te beschikken, waarbij de identificatie van het instrument hoofdzak was.

Wij hebben bij de aanvang van onze opzoekingen getracht de traditionele werkwijze te volgen, waarbij van elk instrument een zo volledig mogelijke monografie werd samengesteld. Al spoedig bleek echter dat een dergelijke werkwijze zeer tijdrovend was en daarenboven niet eens het aspect van een volledige inventaris zou kunnen hebben.

Noodgedwongen hebben wij derhalve de studie beperkt tot de technische identificatie en werd, daar waar mogelijk, ook aandacht besteed aan de constructie van het instrument. Het bleek daarbij niet mogelijk het oorspronkelijk opzet totaal te scheiden van het louter technisch rapporteren: vooral bij de anonieme of vaak getransformeerde instrumenten bleef het een bijzonder tijdrovende en moeizame bezigheid, waarbij steeds een compromis moest worden gezocht tussen de identificatie, de technische analyse en het opzoeken van de constructie-kenmerken. Bijgevolg bestond de methode erin de constructie-kenmerken van de anonieme orgels te vergelijken met deze waarvan de auteurs wel uit bekende archivalia of uit inscripties konden worden geïdentificeerd en vervolgens orderling vergeleken.

Uit deze — door de opdracht opgelegde — empirische benadering van het inventarisatiewerk is gevolgd dat de orgels die werden geprospecteerd gedurende de eerste maanden van de opdracht meestal minder uitvoerig werden beschreven dan het later geprospecteerde werk. Van heel wat instrumenten konden echter ook bijkomende gegevens worden verzameld — nl. over de wijze van onderhoud en de huidige toestand — die niet in deze publicatie werden opgenomen, maar wel ter beschikking werden gesteld van de Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg.

Dat dit werk tot stand kan komen hebben wij vooral te danken aan de goede medewerking van de heren Dekens en Pastoors. Verheugend in dit verband is wel de vaststelling dat de verantwoordelijke overheid grote belangstelling had en er zich over verheugde dat eindelijk iets werd ondernomen ten bate van het historische orgelpatrimonium. Het is ook duidelijk dat wij bij velen de verwachting en de hoop hebben ontmoet — en terecht — dat het bij deze inventarisatie niet zou blijven.

De lezer zal zich kunnen vergewissen dat het resultaat van deze prospectie in het Oost-Vlaamse zonder meer verrassend kan worden genoemd. Meer dan honderd totaal onbekende historische instrumenten werden ontdekt en tal van onbekende orgelmakers als François Coppin, N. Le Royer, Hooghuys, Lovaert, P. Haelvoet en de families Van Peteghem en Delhayne, kunnen thans als orgelbouwers van bijzonder groot formaat worden bekendgemaakt op basis van de gegevens in deze inventaris.

Het onvermoede rijke Vlaamse orgellandschap moge ermee worden gevaloriseerd.

Wij danken de Ministers van Nederlandse Cultuur dat zij ons met deze opdracht hebben gelast; wij hopen dat het moge worden voltooid.

G. Potvlieghe

A A I G E M

Sint-Niklaaskerk

Auteur instrument: L. van Peteghem

Bouwjaar ; 1819

Auteur uitbreiding

Gesigneerd : Jules Anneessens-Tanghe

Leveraar van Z.H. den Paus - Meenen

INSTRUMENT

1. dispositie (vierkantige registratuur, modern zijn de porceleinen plastjes met opschriften)

H.W.

Trompette 8 basse

Trompette 8 dessus

Voix céleste 8 basse

Voix céleste 8 dessus

Fourniture (IV)

Salicional 8

(ongewijzigde samenstelling)

Nazard 2 3/5 (sic)

Tierce 1 3/5 (sic)

Principal 4

Flûte à chem. 4

Bourdon 8 basse

Bourdon 8 dessus

Montre 8 dessus

Prestant 4

• opgevuld registergat

Cornet (V)

• opgevuld registergat

• opgevuld registergat

• windlade-rossignol (pijp-
je verdwenen)

Koppel : Positif au Grand
Orgue (trekker origineel)

Onderwerk : (pijpwerk in chromatische opstelling)

• opgevuld registergat

Cornet (III)

Fluit 4

Doublet 2

Cromhorne 8 basse

Fourniture (III)

Bourdon 8

Cromhorne 8 dessus

manuaalomvang : G - g'''

pedaalomvang : C - c

NOTA : links, boven, nog half leesbaar "Clairon"
waar nu "Principal 4" staat, is nog leesbaar
"Doublette"

-
2. Pijpwerk : stemsleuven : geweldig doorgevoerd (niet
origineel)
tinziekte : vlekjes op Kromhoorn
3. Windlade(n) : origineel (inscriptie van de auteur)
L. Van Peteghem fecit Gend 26 Junij 1819.
4. Registratuur : origineel
5. Klaviatuur : nieuw (opstelling zoals te Erwetegem)
6. Traktuur : origineel
7. Registratuur : origineel
8. Blaasbalg(en) - windleidingen - conducten
 nieuw origineel origineel
-

ORGELKAST : type : balustradeorgel
 1. plaats (origineel ?) : origineel
 2. type : H.W. achtvoet + onderwerk

ARCHIAVALIA :

Onder Mr. Ost, is d'orgel-kas gemaakt met d'orgel, waer
van ik vind twee quittantien.

Ontfangen van D'Heer Joan Bapt. Adriaensens de somme van
vijfhonderd guldens Brab. ct. geld ter rekeninge op de nieuwe
gemaekte orgelwerken voor de kerke van Ayghem.

Desen 20 Auguste 1819

P. Chs. Van Peteghem

De tweede quittantie op zegel luyd aldus

Ontfangen van de heeren Pastor en Kerkmeesters der
Prochie van Ayghem eene somme van twee duizend en veer-
tig guldens Brabantsch Courant geldt, over voldoening
voor het maeken van eene nieuwe orgel met eene Positif
en een voet-clauwier voor de voorseyde kerke van Ayghem.

Gend desen 13 Meye 1820

P. Chs Van Peteghem

Gedenkenis register
der Kerk van Augustus 1848
(niet gefolieerd) Kerkarchief be-
rustend ter Pastorij van Aaigem

=====

A A L S T

Begijnhofkerk

Auteur instrument: Van Loo (?)

Bouwjaar : 1650

Auteur transformatie : Pieter Van Peteghem, 1776

Onderhoud : Geen

INSTRUMENT

1. dispositie

Prestant 4 (Van Peteghem)	Cornet V (V.P.)
Doublette	Bourdon 8
Nazart (2 2/3)	Flûte (4)
Fourniture (III)	Tierce
Trompet Bas (V.P.)	Trompette (Sup) (V.P.)
Clairon 4 (Bas) (V.P.)	Cromhoorn Sup (V.P.)
	Tremblant
	... gedicht registergat (rossignol?)

manuaalomvang : C.D - d''' (nieuw klavier loopt tot
f''')

pedaalomvang : niet oorspronkelijk kistpedaal : C,D - d

2. Pijpwerk : integraal geconserveerd, in vrij gave toestand.

3. Windlade : Van Peteghem.
Geen doorspraak
Gespijkerd
Geen inscripties

4. Klaviatuur : ingebouwd, achterwand
toetsen, nieuw.

5. Windinstallatie : schepbalgen

ORGELKAST

1. plaats : de kast is mogelijk ouder dan het pijpwerk
- is een balustrade-orgel, doch de balustrade loopt er voor zonder enige onderbreking.

2. transformaties : aan de kast zelf werd niets gewijzigd.

Wel zijn er hingsels - twee langs weerskanten - die er kunnen op wijzen dat het meubel in origine voorzien was van deuren.

Nog aanwezige registergaten doen vermoeden dat er oorspronkelijk een O.W. was en bijgevolg het orgel 2 klavieren had.

LIT. G. Verloop, Vijf dagen België, in, De Mixtuur (Schagen, Ned.) 1971, blz. 54.

=====

A A L S T

Sint-Martinuskerk

Auteur instrument: P. Van Peteghem

Bouwjaar : 1758

Auteur transformatie : JOS STEVENS, pneumatisering, 1911
JOS STEVENS, electrificering, 1949

Adviseur : Mores, plaatselijk organist

In onderhoud door : Fa. Stevens

INSTRUMENT

1. Oud pijpwerk :

H.W. : Prospectpijpen (3 middelste zijn van hout, origineel)

Prestant

Bourdon

Roerfluit

Pos. : (O.W.) Bourdon 8

Zwelwerk : (boven H.W.) Bourdon 16

Bourdon 8

Roerfluit 4

Zwelwerk : (onder H.W.) Bourdon 8

Prestant 4 en Kwint 2 2/3

(er is geen normale toegang tot dit zwelwerk, zodat het mogelijk is dat er nog meer oud pijpwerk bewaard bleef dan thans kon worden vastgesteld.

De stemming van dit pijpwerk geschiedt via de zweldeuren).

2. Toestand pijpwerk : stemsleuven zeer diep en algemeen prospectpijpen niet beschilderd en ook niet met tinfoolie belegd.

3. Klaviatuur : oorspronkelijk ingebouwd aan de prospectzijde van het H.W.

Thans een vrijstaande speeltafel, rechts van het doksaal.

- originele klaviatuur verdwenen

4. Registratuur :

- de originele registratuur is verdwenen

- de plaats met de originele boringen bleef door de nagelaten sporen bewaard en is als volgt (benamingen der registers verdwenen)

[illegible]

ORGELKAST : - geen rugwand (meer)
- positiefkast in balustrade, slechts prospect bleef bewaard.

HUIDIGE TOESTAND : -instrument : grondig verminkt
- meubel : in verval (tal van ontlijmingen in snijwerk).

BIBLIOGRAFIE : Op linkerzijkant van de kast werd een plaat
aangebracht met volgende tekst.

Memorie nopens de Orgel.

Getrokken uit de Resolutie Boeken van den kerk Raed van
den H.Martinus te Aalst

-
- 1° Het project der Orgel is gemaakt in 1758 door de heeren Raick priester organiste der Cathedrale van Antwerpen en Boutmy organiste der Cathedrale van Gend, en is uytgewerkt door d'heer Van Peteghem orgelmaeker te Gend voor de somme van 5200 guld. Courant.
 - 2° Het plan der hoogzael en van het groot portael is gemaakt in 1758 door zekeren broeder Alipius, augustijn te Brussel, en is uytgewerkt, de schrijnwerken door J.Bte. Kieckens van Aelst, voor de somme van 5340 guldens en het snijwerk door Martin Mattelet, beeldhouwer te Namen voor de somme van 1475 guld. courant.

Total der bekostiging, 12.015 guld. cour.

====

J. REYNAERT, Het orgel in de St. Maartenskerk te Aalst,
in, De Schalmei, 1947 blz. 136-138.

=====

A A L S T

Sint-Jozef

Auteurs instrument : Gebr. Vereecken (Gijzegem)
Bouwjaar : 1900
Onderhoud : (vrij onregelmatig), voorheen door de
Fa. Stevens, nadien door de Fa. Aerts
& Castrel (Duffel)

INSTRUMENT

1. dispositie :

G.O. Montre 16, Bourdon 16, Flûte harm., Montre 8,
Gamba 8, Cor de Chamois 8, Bourdon 8, Prestant 4,
Flûte 4,

(al deze benamingen op witte plaatjes)

Flageolet 2, Fourniture (IV), Bombarde 16,
Trompette 8, Clairon 4

(al deze benamingen op licht-groene plaatjes)

Rec. Bourdon 16, Flûte harm., Dulciana 8, Salicional 8,
V. Céleste 8, Bourdon 8, Flûte Octav.^{te}.

(al deze benamingen op witte plaatjes)

Octavin 2, Trompette 8, Basson 8, V. Hunmaine 8,
(al deze benamingen op licht-groene plaatjes)

Ped. Violon 16, Violon 8, Flûte 16, Flûte 8, Bombarde
16, Tubason 8.

Fonds Gr.^d Orgue

Fonds Récit

Anches Gr.^d Orgue

Anches Récit

Manuaalorgelvang : C-g'''

Pedaalorgelvang : C-f'

2. klavier : losstaande speelbak, geplaatst vóór prospect

beleg : ivoor

alles origineel

3. pedaal : origineel

4. windladen : G.O. gedeeld in C- en Cislade

alle windladen origineel

pneumatisch systeem (door Vereecken "röhren-pneumatiek" genoemd.)

5. pijpwerk : al het pijpwerk is nog origineel (70% tin)
frontpijpen 90% tin, ongewijzigd (niet beschilderd noch met tinfoolie belegd)

Over het algemeen zijn de tongspelen door slecht onderhoud en ondeskundig restauratiewerk beschadigd (stemsleuven, slordig soldeerwerk bij reparatie, ingekorte schalbekers).

6. windwerk : twee trappersinstallaties aan zijwand orgelkast.
Eén ervan kan niet meer worden gebruikt wegens het feit dat een gedeelte van het mechanisme (hefboom + traktuur) is verdwenen.

Een elektrische ventilator (niet origineel) bevindt zich achteraan in de voet van de orgelkast.

Eén originele magazijnbalg + één originele schokdemper. (onder de windladen)

ORGELKAST : ongewijzigd.

integraal geplaatst in de ruimte onder de toren (speelbak op doksaal, vóór orgelkast)
eiken front, kast zwelwerk in grenen. Geen zijwanden, tenzij de kant van de ingang tot het doksaal.

BIBLIOGRAFIE :

G. Potvlieghe, Familie Vereecken, in, Winckler
Prins van Vlaanderen.

=====

A A L S T - Mijlbeke

O.L.Vrouw van Bijstandkerk

Auteur instrument: Gebr. Vereecken (Wijzegem)

Bouwjaar : 1910

(kerk van 1903)

Onderhoud : (niet geregeld : Fa. Loncke, Esen)

Kast : Van Cauwenbergh (Aalst)

Adviseur : Kan. Cooremans en Vander Heyden (op St. Niklaas,
O.L.Vrouw).

INSTRUMENT

Dispositie :

G.O. : Bourdon 16, Montre 8, Flûte harm. 8, Gambe 8,
Dulcian 8, Boudon 8, Flûte oct. 4, Prestant 4,
Flageol. 2, Fournit., Tromp. 8, Clairon 4.

Rec. : (zwelwerk).

Princip. 8, Cor de cham. 8, Salicion 8, Voix céles-
te 8, Bourdon 8, Flûte 4, Piccolo 2 (sic), Tromp.
harm. 8, Basson 8, Voix Humaine 8, Trémolo.

Ped. : Flûte 8, Violon 16, S^s basse 16, Bomb. 16

1er Clavier aux Pedales

2ème Clavier aux Pedales

Récit au Gd. Orgue

Octaves Rt. au Gr. Orgue

Tutti Gd. Orgue

Tutti Récit

manuaalomvang : C - g'''

pedaalomvang : C - f'

pneumatische traktuur (vrijstaande speelbak)

ORGELKAST : eiken hout
gedeeld type
houten sierpijpen voor de fronten.

Lit. : X, Het Jubeljaar 1901-1926 aan den Eerwaarde Heer
Stanislas Laurys, pastor - stichter der parochie
van O.L.Vrouw-Bijstand.
(Aalst, Verheghe) blz. 14.

HUIDIGE TOESTAND : het geheel is origineel.

=====

ASPELARE

Sint-Amanduskerk

Auteur instrument : L.-B. Van Peteghem

Bouwjaar : 1783

Auteur transformatie : Ch. Anneessens, 1890

Auteur restauratie : J.P. Draps

reconstructie stemming : A.Fauconnier¹⁹⁷¹

INSTRUMENT

1. dispositie :

(vierkantige registratuurgaten)

Clairon (bas)	Cromhorn Sup
Trompette (bas)	Trompette Sup
Fourniture III	Montre (vanaf g)
lege sleep	Flute
Doublette	Bourdon 8
Prestant	Cornet V
Tremblant	Rossignol (pijpje verdwenen)
manuaalomvang : C, D - d'''	

2. Pijpwerk : front met aluminiumbrons beschilderd (vóór 1971).

Montre gedeeltelijk van 1890 en gedeeltelijk van pijpwerk van oud pijpwerk van V.P.

Nazard verdwenen

niet originele stemsleuven (vóór 1971 aangebracht)

3. Windlade : origineel

ingelijmde kleppen.

4. Windkanalen en conducten : origineel.

5. Klaviatuur : nieuw -1890), staartklavier
6. Windinstallatie : ventilator in ruimte in de toren
drie originele schepbalgen

ORGELKAST : type : viervoets
ongewijzigd (alleen uitbreiding achterwand
door een kader te plaatsen als lijst waarop
de deuren sluiten, omwille van ruimte voor
de trompet, 1890).

Lit. : G. Potvlieghe, Het Lambert Benoit Van Peteghem-
orgel te Aspelare (Oost-Vlaanderen), in, De Mix-
tuur (Schagen, Ned.), 1972, blz. 81-86.

=====

B A A R D E G E M

Sint-Margriet

Auteur instrument : J.E. Smets (zoor.) (Brussel)

Bouwjaar : 1827

Auteurs transformatie : Reygaert, 1902

L. Daem, 1938

(augustus 1970)

NOTA : Bij de prospectie te Baardegem was het orgel gedemonteerd, en, volgens mededeling van de plaatselijke koster-organist, in 1968 met het advies van Kan. Van Durme, lid van de Bisschoppelijke Orgelcommissie van Oost-Vlaanderen, door de Fa. Loncke.

Een gedeelte van dit instrument heb ik nadien kunnen zien in het atelier van de Fa. Loncke (Zarren): de windlade van het Positief (of Onderwerk) was reeds gedeeltelijk gedemonteerd. Deze windlade is oud.

De kerk is volledig in restauratie.

ARCHIVALIA :

fol 69. 1827

Den 16 juli van 't jaar 1827 is door J.Etienne Smets, zoon, de orgel geplaatst. Deze is vernieuwd door bijvoeging van Pedalier en nieuwe blaasbalg, klavier, één nieuw spel violon harmoniq 8 pïeds door de gebroeders Reygaert in juli 1902 voor de som van 1225 franken.

fol 78.

Het orgel is geheel hersteld door Mr. Leon
Daem van Appelterre in het jaar 1925.

Gekost 1510 Fr.

fol 84. 1938.

Het orgel werd vergroot door L. Daem van
Appelterre en de spelen meer kerkelijk ge-
maakt door verwijdering van trompet en cla-
roenspel en 't aanbrengen van een brommer
16 voet, een prestant om 13.657 Fr (sic).
De plankenvloer van het hoogzaal werd dan
vernieuwd, en hoogzaaltrap hersteld (de tre-
den vernieuwd) en triplex aan de leun gebracht
door Fr. Hofman. rek. 695 Fr.

BAARDEGEM, Archief (niet geïnven-
tariseerd). Registrum Ecclesia de
Baardegem.

=====

B A M B R U G G E

Sint-Martinuskerk

Auteur instrument : toegeschreven aan Jan Matthys (Brussel)

Bouwjaar : 17de eeuw

Auteur transformaties : Vereecken (Gijzegem)

Datum : 1876

Onderhoud : Daem (Appelterre) reiniging in 1925

Fa. Laureys (Gent) herstelling in 1957

INSTRUMENT

1. dispositie : (vierkantige registertrekkers)
(de benaming der spelen is nieuw)

H.W.

Prestant	Cornet IV. (oorspr.V)
Zwegel	Gedekt 8
Kwint 2 2/3	Fluit 4
Mixtuur 2 R	dichtgemaakt gat (van de Mixtuur III?).
Woudfluit 2 (Laureys)	
Quintaton 4 (Laureys)	
	o Accouplement (nieuw)

O.W.

Roerfluit 4	Fluit 8 sup
Piccolo 2	Gedekt 4
Cimbel 2 R (Laureys)	... gestopt gat

manuaalomvang : C, D- d'''

2. Fijpwerk : stemsleuven algemeen doorgevoerd (niet origineel)
prospectpijpen beschilderd
volgens steekproef zijn de kernprikjes origineel

in O.W. is een roergedekt in flesvorm,
andere met verschuifbare hoedjes.

3. Windladen : allebei oud
gespijkerde pijpstokken

4. Registratuur : oud (hout)

5. Klaviatuur : ingebouwd in de achterwand (origineel)

6. Traktuur : oudstekersmechaniek voor O.W.

7. Blaastalg : magazijnbalg (nieuw)

8. Windleidingen in orgelkast : oud

ORGELKAST : Oorspronkelijk gebouwd in de kerk van Sinaai.
Onderging enkele kleine wijzigingen.

ONDERGANE TRANSFORMATIES

De dispositie : onderging enkele wijzigingen.

Zo verdwenen van het H.W. : -Mixtuur III

-Sesquialter II (Disk)

-Clairon Bas 4 (?)

-Trompet 8 Bas + Disk.

van het O.W. : -spel van 3 rangen.

Ook de orgelkast onderging enkele wijzigingen

- de console van de middenbundel lijkt
van jongere datum (en is rococo)

- onder deze console dichtgemaakte nis(?)

BIBLIOGRAFIE

Het 'LIBER MEMORIALIS PAROCHIAL DE BAMBRUGGE' citeert :

1893 : Plaatsing van een oude orgel voor de som van 800 Fr.

1876 : In dit jaar heeft het kerkbestuur de orgel gekocht van de kerk te Sinaï (Land van Waas) voor de som van 900 Fr.

Deze orgel is ersteld en er is eenen nieuwen blasbalk aangemaakt door Mr. Ver Eecken orgelmaker te Gyzegem voor de som van 500 Fr.

Het hoogzaal is verandert en vergroot door twee schrijnwerkers van Bambrugge Bernardus de Bruyker en Donatus Volkaert aan wie is betaald de som van 143,35.

Het koopen van twee balken en van het noodig eikenhout voor het maken der balustrade heeft gekost 109,30 Fr.

Den arbeid des metzers 12,92 Fr.

Het schilderen en vernissen 162,50 Fr.

Levering van plafouneer en kalk 17,10 Fr

Arbeid en levering van ijzer 7,73 Fr.

Dus alles te zamen gerekend is deze orgel geplaatst en betaald voor de som van Fr 1907,45.

1925 : Het orgel dat sinds 1876 niet meer gekuischt werd, doen kuischen en herstellen door de Heeren Dam van Appelterre voor de som van 1890,00 Fr.

1957 : Herstel van het orgel : in November 57 is het orgel gans hersteld - al de pijpen uitgenomen, gekuist, op toon gesteld, het mekanisme van 't klavier hernieuwd enz. door Mr. Laureys, orgelmaker Akkergemstr. 147, Gent, voor de som van 24.400 Fr.

=====

B A V E G E M

Sint-Onkomenakerk

Auteur instrument : P. Van Peteghem

Bouwjaar : 1824

thans buiten gebruik (sedert aankoop van een electronium)

INSTRUMENT

1. dispositie (vierkantige registratuurgaten)

Trompet 8 Bas	Tremolo
Fluit 4	Prestant 4
Gedekt 8	Zwegel 2
Kornet 4 R	Mixtuur 3 R
	Trompet 8 Disk.

manuaalomvang : C - f'''

2. Pijpwerk : - weinig stemsleuven, en deze werden bij de laatste (of een der laatste) stembeurt(en) + reiniging dichtgeplakt.
- prospectpijpen met aluminiumbrons beschilderd.
kenmerken : grote pijpen zeer zwaar en dikwandig.
zeer dunne kernen.
prospectpijpen allemaal spitsvormige bovenlabia. De meeste hebben baarden.

3. Windlade : origineel
ingelijmde kleppen
gespijkerde pijpstokken
inscriptie (op het hout, en op zijn kop geschreven) : 'P. van Peteghem
1824'

4. Registratuur : origineel
houten registerwalsen.
5. Klaviatuur : beleg nieuw, kunststof
ingebouwd in achterwand orgelkast, en
steekt een 15-tal cm. uit de kast.
6. Wellenbord : onder loopplank (voor stekersmekaniek)
origineel.
7. Traktuur : origineel
8. Blaasbalg : magazijnbalg.

ORGELKAST :

1. plaats : ongewijzigd
2. afmetingen : diepte (langs buitenkant opgemeten): 147 cm (sic)
breedte (idem) : 158 cm
(loopbrug voor stemmer tussen klaviatuur
en pijpwerk; vandaar grote diepte kast)

BESCHRIJVING AARD TRANSFORMATIES

Van 'transformaties' kan men hier bezwaarlijk spreken.

Enkele pijpjes zijn verdwenen :

- a) van de mixtuur : 4 pijpen
- b) van de cornet : 1 pijp.

De opschriften voor de registernamen zijn nieuw en op kunststoffen plaatjes gebracht, ter welker gelegenheid de benaming der spelen werd vertaald.

HUIDIGE TOESTAND

Instrument : blijkbaar niet zo lang geleden gereinigd.
enkele lichte beschadigingen aan pijpwerk
niet te na gesproken, in goede toestand.

Meubel : ongeschonden.

=====

B U R S T

Sint-Martinuskerk

Auteur instrument : P.J. Vereecken

Bouwjaar : 1861

Auteur transformatie : Fa. Loncke (Esen) - 1946

Adviseur : Kan. Henri Van Laere, Kapelmeester St. Baafs
te Gent, pastoor te Landegem en Waarschoot.

Inspeling door G. Verschraegen

Onderhoud : Fa. Loncke

(voorheen door Daem, Appelterre)

INSTRUMENT

1. dispositie : de originele boringen van de registertrek-
kers zijn als volgt :

o	o
o	
o	o
o	o
o	
o	o
o	o

Dit was de verdeling van 11 volledige registers en één
bas- en diskantregister.

2. Pijpwerk : er is nog heel wat oud pijpwerk aanwezig
(tongspelen verdwenen). Diepe stemsleuven
algemeen.
3. Windlade : in H.W. : gepneumatiseerde originele lade.
in zwelwerk : 'occasie-windlade'

B O R S B E K E

Sint-Antonius Abt-kerk

Auteur-insprument : Fa. Loncke

In origine, een instrument van VAN PETEGHEM

De Fa. Loncke maakte er een nieuw instrument met als oude onderdelen :

registers van Van Peteghem : Bourdon 8

Flûte 4

Nazard 2 2/3

Doublette

romantische registers als : Salicional 8

Voix Céleste 8

Bourdon 16

werden omgebouwd.

Windladen, orgelmeubel, frontpijpen en speeltafel zijn van de Fa. Loncke.

Electrische traktuur (Loncke)

=====

4. Klaviatuur : oorspronkelijk aan de prospectzijde ingebouwd.
nu : vrijstaande speeltafel vóór de orgelkast.
-

ORGELKAST

1. plaats : werd door de Fa. Loncke dieper onder de torenkamer geplaatst om aldus meer ruimte voor de zangers te bekomen op het doksaal zelf.
(een der vroegste neo-gotische orgelkasten in ons land).

=====

DENDERLEEUE

Sint-Amanduskerk

Auteur instrument : P. Van Peteghem

Bouwjaar : 1767

Auteur orgelkast : Jozef Bemindt (Ninove)

Auteur transformatie : P.J. Vereecken, 1855

Later onderhoud : o.m. Daem (Appelterre) en de Fa.Loncke

INSTRUMENT

1. Dispositie

G.O. : Cornet V (thans IV), Montre 8 (6 pijpen in front), Boudon 16, Prestant 4, Bourdon 8, Doublette 2, Flute 4, Nazard, Fourniture III (thans I), Trompette B + D, Clairon Bas.

Pos. : Flute 8 (disk), Gamba 8 (disk), Flute 4, Doublette 2, Bourdon 8, Cromhorn (diskant).

manuaalomvang : C - f'''

pedaalomvang : C - f'

NOTA : de onderstreepte spelen zijn van Vereecken.

2. Pijpwerk : uitbreiding met 3 pijpen (tot f''') door Vereecken.

frontpijpen met vergane tinfole

stemsleuven : algemeen (niet origineel)

Bas van Bourdon 16 achter orgelkast

Corpora Clairon ingekort

Een tongspel op G.O. integraal verdwenen.

3. Windladen : vermoedelijk van Vereecken.

doorspraak op G.O.

4. Abstracten, wellenbord, traktuur (mechanisch) enz.
vermoedelijk van Vereecken.
5. Pedaal : vermoedelijk van Daem (pneumatisch)
6. Klaviatuur : Vereecken (kunststof beleg is nieuw)
schuifkoppel
7. Windwerk : Magasijnbaig (verm. Vereecken)

ORGELKAST : de kast van Van Peteghem (viervoetstype)
werd in de breedte uitgebreid door Vereecken.
Oorspronkelijk opgesteld op balustrade achter-
aan in de kerk. Na kerkbrand in zijbeuk (epis-
telzijde) gebracht.
Blindering gedeeltelijk van Vereecken.
Kastje R.P. (2-voet) verm. van Vereecken.

BIBLIOGRAFIE

Jozef De Brouwer, Geschiedenis van Denderleeuw,
(Aalst, 1960), blz. 101, 102, 110.

=====

D E N D E R W I N D E K E

Sint-Petruskerk

Auteur instrument : vermoedelijk Vereecken (Gijzegem).

Bouwjaar : ca. 1880 (?)

Onderhoud : lange tijd door L. Daem (Appelterre).

INSTRUMENT

1. dispositie

G.O. : Bourdon 16, Viola di Gamba 8, Flûte 4, Cornet V,
Octave, Trompette bas, 8, Clairon bas, Clairon
sup, Trompette sup, Bombarde, Fourniture IV,
Prestant 4, Bourdon 8, Montre 8.

Rec. : Prestant 4, Violon 8, Basson bas, Hautbois sup,
Flûte, Bourdon

voettreden voor : Tremolo, Octave grave, octave aigue,
G.O. + Récit. Afsluiter voor alle re-
gisters.

manuaalomvang : C- g'''

pedaalomvang : C - d'

2. Pijpwerk : integraal oud.

3. Windladen : C van Cislade voor G.O. (vereecken)
Récit in zwelkast (Vereecken)

4. Klaviatuur : vrijstaande speelbak vóór orgelkast
(Vereecken)

5. Traktuur : Vereecken
Barkermachine voor G.O. (Vereecken)

6. Windwerk : magazijnbalg

ORGELKAST : integraal origineel (Vereecken).

=====

E L E N E

O.L.Vrouw Geboorte en Sint-Jozefskerk

Auteur instrument : Lambertus Van Ieteghem

Bouwjaar : 1788

Auteur transformatie en reparaties : Paul Anneessens (Menen)

Datum : 1957

In onderhoud door : P. Anneessens (Menen)

INSTRUMENT

1. dispositie

(de benamingen zijn vertaald en werden op kunststoffen
plaatjes aangebracht).

- vierkantige registertrekkers)

Trompet B	Trompet D
Mixtuur III	Zwegel
Nazaard 2 2/3	Fluit
Oktaaf	Gedekt
Prestant 4	Cornet III

toelichting : de zgn. "Zwegel" is een "Quarte de nazard"

manuaalomvang : C, D - d'''

2. Pijpwerk : integraal origineel

- stemsleuven, algemeen doorgevoerd (ook in trompet corpora).

- metaalziekte : op de twee prestanten met opgeworpen labia, precies alleen op deze labia.

de frontpijpen: noch tinfoolie noch beschilderd.

3. Windlade : - geen inscripties
geen doorspraak
origineel
4. Registratuur : origineel
5. Klaviatuur : ingebouwd aan achterwand
toetsen vernieuwd (zwarte ondertoetsen,
bleek hout voor boventoetsen)
klavierbakken eveneens nieuw
6. Wellenbord : origineel
7. Traktuur en abstracten : nieuw
8. Blaasbalg : nieuw balgje in de voet van de orgelkast
samen met de motor
9. Windkanalen : integraal vernieuwd

ORGELKAST

De onderzijkanten zijn een 10-tal cm. uitgebreid (dd.1888)

1. plaats : oorspronkelijk stond het ganse orgel te WELLE
waar het in 1888 werd verkocht aan de kerk
van Elene
2. type : viervoetskast

BIBLIOGRAFIE

- A. Fauconnier, Het kleine Lambertus Van Peteghem-orgel te
Elene, in, De Mixtuur (Schagen, Ned.) 1973,
blz. 158-165.

=====

ERONDEGEM

Sint-Pietersbanden

Auteur instrument : vermoedelijk P.H. Anneessens (Ninove)

Bouwjaar : omstreeks 1846

Auteur transformatie : Fa. Loncke, rond 1960

Onderhoud : geen

INSTRUMENT

1. Dispositie

(ronde registratuurgaten) verdwenen register

fourniture 4 r (nieuw), Trompette bas,
Trompette sup., Montre 8 (gedeeltelijk oud), Flûte
harmonique 8 (nieuw), Gambe bas 8 (nieuw), Gambe
sup 8 (oud, van nieuwe snijbaarden voorzien), Flûte
douce 4, Flageolet 2, Bourdon 8, Bourdon 16 (bas
nieuw, transmissie van bourdon 8), Prestant 4 (bas
nieuw), Soubasse 16 (transmissie van bourdon 16).

Alles in zwelkast in de oude kast geplaatst.

manuaalomvang : C - c''' (origineel)

pedaalomvang : C - d' (niet origineel, oorspronkelijk
vermoedelijk zonder pedaal).

2. Pijpwerk : niet originele expressions en stemsleuven

verminderingen door slecht onderhoud en slechte
stemming

frontpijpen met aluminiumbrons beschilderd.

Uit het middenveld zijn 9 pijpen verdwenen.

bas van bourdon 8 (eiken) thans buiten de or-
gelkast geplaatst aan weerszijden : verschuif-

baar bovenlabium; voetopeningen origineel
regelbaar met houtschroef.

3. Klaviatuur : staartklavier (ophoging aan achterzijde)
in zijwand ingebouwd (origineel)
toetsen met kunststof belegd.
4. Registratuur : mechanisch (origineel)
5. Windlade : origineel
kleppen in origine ingelijmd, thans met pin
achteraan.
geen inscripties
ventielkast gewijzigd (verhoogd) en nieuwe
voorslagen.
Nieuwe stok voor furniture 4 r.
veel doorspraak : beledering vervangen door
lijnwaad.
6. Wellenbord : liggend walsraam
gewijzigd (nieuw)
7. Traktuur : grenen abstracten (oud en nieuw). Oorspronke-
lijk ook regelbaar.
registerknoppen origineel (rond)
8. Blaasbalg : magazijnbalg (vermoedelijk vernieuwd)
2 pompen.
9. Windkanalen en conducten : nieuw.

ORGELKAST :

prospectzijde origineel
uitgediept naar achter toe

HUIDIGE TOESTAND : in verval.

BIBLIOGRAFIE EN LIT. :

Documenten E.H. Haerens, Doctor in de Geschiedenis :
Erondegem.

Franciscus De Clippele ex Steenhuyse, mensi Januarii
1811 vicepastor in Haeltert et anno 1820 parochus in
Erondegem.

Anno 1846 ecclesiam aedificavit et organum novum pneu-
maticum ecclesiae procuravit.

=====

E R P E

Sint-Martinuskerk

Auteur instrument : Lambertus Van Peteghem
Bouwjaar voor 1775 (kerk herbouwd tussen 1828 en 1835)
Auteurs transformaties : Vereecken, 1908
Joris (Hasselt), 1969
sindsdien geen onderhoud meer.

INSTRUMENT

1. dispositie

G.O. Bourdon 16, Bourdon 8, Montre 8, Gamba 8, Flûte
harm. 8, Prestant 4, Cornet 8 (sic, en vanaf cis')
Trompette 8

Reciet : Salicional 8, Bourdon 8, Cor de chamois 8,
Basson 8 verdwenen, en nu tremblant.

Pedaal : Sous basse 16

Verbindingen : G.O. op pedaal
Rec. op pedaal
Rec. op G.O.
Tutti G.O.
Tutti Rec.
Forte generale

manuaalomvang : C - g'''

pedaalomvang : C - d'

2. Pijpwerk : uit diverse periodes (waaronder van Van Pete-
ghem en van Vereecken)
frontpijpen beschilderd met aluminiumbrons.
vele verminkingen.

3. Windlade : nieuw (electro-pneumatisch)
4. Klaviatuur : nieuw, vrijstaande speelbak vóór orgelkast
5. Traktuur : nieuw (electro-pneumatisch)
6. Blaasbalg : nieuw

ORGELKAST

Oorspronkelijk balustrade-orgel
thans achteruit gebracht om klavierbak tussen balustrade
en orgelkast te kunnen plaatsen.

Er wordt snijwerk bewaard in een kast achteraan het dok-
saal.

type : viervoets

Enkel het prospect bleef vrij gaaf bewaard (op de voet na).

ARCHIVALIA

" Actum in vierschaere van 7 februari 1775, present bailliu
ende wethouderen. Ten voornoemde daege syn borgemeester
ende schepenen overeengekomen met Sr. Lambertus Van Pete-
gem orgelmaeker tot Gendt die onse orgel heeft gemaect,
dat hy onse orgel van alsnu moet heel kuysschen ende in
staet stellen voor acht en twintigh gulden courant ende
daervoreen noch een keer naer date deser moet in staet
houden ende dat aen hem alle jaere naer date van 7 febr.
1776 sal betaelt worden voor 't onderhoudt der selve tot
zeven guldens courant ende dat alle te jaeren de selve
orgel sal moeten uytlangen kuysschen als waervan hy dob-
bel jaer sal proffiteren.
Den 3° april 1781 verleent ordon. tot 5e febr. 1781.
4° febr. 1783. Verleent ordon. van de jaeren 1782 en 1783."

Het antwoord van orgelbouwer Lambertus Van Peteghem :

" Mijnheer

Ul bidde gelieve een ordonnentie te schrijven over twee

jaeren pensioen voor het stellen van de orgel van Erpe,
verschijnt 4° febr. 1782 en 1783, hope deze weke aldaer
de visieten ende noodige reparatie te kommen doen.
Mij betrouwende blijve seer oprechtelijk

Mijnheer Ul. O. Dienaere

L.B. Van Peteghem "

(R.A. Gent. Oud-archief "Resolutieboek" Fonds Erpe, nr.1.)

" Een welgestelden orgel met veertien registers"
(Kerkarch. - "Inventaris van voorwerpen toebehoorende aen
de kerke, 1850 Hfdst. "Voorwerpen in de beuken".)

1851 27 maart - Betaeld aen Mr. Van Petegem, voor orgelvisit -
8 frcs.

(Kerkarch. "Journal ontf. en uytg. der kerkfabriek Erpe
1850-1900).

P. STUYVER, De parochie Sint-Martinus te Erpe, Dokumenten,
anekdoten en citaten. 2de Deel. (1970) p. 248. (Uitgave :
Heemkundige Kring - Mere. gestencild)

--ooo--

1853 15 october - Aen Mr. Vereecken van Gyseghem, orgel-
steller, voor 26 dagen mondkost à 14 stuyvers per dag =
33,01 frcs.

27 october - Aen den heer Vereecken, orgelmaker te
Gyseghem, voor het kuysschen en stellen der groote
en kleyne orgel 47 Gl. 10 St Y = 86,16 fr.

1857 27 mey. Aen Mr. Vereecken voor orgelvisit in 1854, 1856,
1857, saemen = 16,60 frcs.

1861 25 maart - Stellen van het orgel door Vereecken =
10,90 frcs

1863 21 maart - Aen meester Vereecken, orgelsteller, voor
2 Jaeren visit zyner jaerwedde = 28 frcs.

1892 Herstelling aen de blaesbalken der orgel door
J.B. Bogaert = 60 fr.

(Kerkarch. "Journal ontf. en uytg. der kerkfabriek Erpe
1850-1900")

P. STUYVER, De parochie Sint-Martinus te Erpe, Dokumenten,
anekdoten en citaten. 2de deel (1970) p. 248. (Uitgave :
Heemkundige Kring - Mere. Gestencild).

--000--

Den 30° april wijding en inhuldiging van het orgel, bijna
gansch het spel is nieuw. Juffr. Elodia de Waepenaert heeft
daarvoor gegeven 5000 fr. en de familie volbrengende de
belofte van pastoor Van de Putte geeft nog 500 fr. Het
orgel is gemaakt door de gebroeders Vereecken uit Gysegem.
(Kerkarch. "Liber Memorialis").

Het orgel is geplaatst boven den ingang der kerk. De maker
ervan is ongekend en het dagteekend waarschijnlijk van
1835, datum van de bouw of herbouw van de huidige kerk.

Het heeft twee groote herstellingen ondergaan :

1° Door de gebroeders Maarten Vereecken van Gyseghem, ten
tijde van de E.H. Volckaert als onderpastoor van Erpe
1903 -06.

A. Verandering van mechanische tractuur-stelsel in tubu-
laire pneumatiek.

B. Plaatsing van een buffet met 2 klavieren en pedael.
Sommige oude spelen zooals Montre, bourdon, prestant
enz. zijn gebleven, andere zoals fourniture, nazard

enz. zijn vervangen door nieuwe; bourdon 16', flûte harmonique, gambe enz.; alsook al de spelen van het klein orgel reciet.

Samenstelling van het orgel.

Groot orgel	Reciet klein orgel	Vrij pedaal
Bourdon 16	Salicional 8	Sous basse 16
Bourdon 8	Bourdon 8	
Montre 8	Cor de chamois 8	
Gambe 8	Flûte 4	
Flûte harmonique 8	Basson 8	
Prestant 4		
Cornet 8 (vanaf cis')		
Trompette 8		

Verbindingen

Groot orgel op pedaal
Reciet orgel op pedaal
Reciet op groot orgel
Tutti groot orgel
Reciet tutti
Forte generale

2° Herstelling sinds 1929 begin 1930 door Leo Daem Appelterre.

Vroeger waren buffet en hoogzaal achter het orgel onder den toren, nu is alles naar voren gekomen op een uitsprong in de kerk en heeft de orgelist het orgel achter zijn rug. bv. St. Martenskerk te Aalst.

In november 1969, orgelvisit door Kanunnik Van Durme en orgelbouwer Loncke, het volgende werd vastgesteld :
Het orgel is gebouwd in het jaar 1835, er zijn pijpen in verwerkt die zeker 300 jaar oud zijn en waarschijnlijk

van het orgel uit de kerk komen. De andere pijpen werden gegoten door het huis Van Petegem te Gent. Vereecken van Gyzegem was de mogelijke orgelbouwer. In 1969 werd het orgel terug hersteld (Joris).

P. STUYVER, De parochie Sint-Martinus te Erpe. Documenten, anekdoten en citaten. 2de deel. (1970) p.249.
(Uitgave : Heemkundige Kring - Mere. gestencild).

=====

E R W E T E G E M

Sint-Pietersbandenkerk

Auteur instrument : Charles Van Peteghem (Gent-Waarschoot),
Bouwjaar : 1828
Onderhoud : lange tijd door L. Daem (Appelterre)

INSTRUMENT

1. Dispositie

<u>G.O.</u> Trompet	Trompet
... (leeg registergat)	Viool 8 (sup)
Montre 8 sup	Viool 8 (bas)
Montre 8 bas	Dulcian 8
Doublet 2	Fluit 4
Bourdon 8 (bas)	Bourdon 8 (sup)
Travers 8 sup	Prestant 4
Koppel (HW + pos)	Hoorn 5 r. (= Cornet, thans III sterk)
Positief :	
Bourdon 8	Fourniture II (sic) (oor- spronkelijk III sterk) in diskant
Flageolet	Fluit 4
Salicional 8 (sup)	Celeste (bas)
V. Celeste	Tremolo

manuaalomvang : C - g''' (pijpwerk tot f''')

aangehangen pedaal : C - d'

Nota : de benaming der registers is nieuw

2. Pipwerk : 2 periodes, waaronder origineel pijpwerk.

3. Traktuur en registratuur : origineel.
 4. Windladen : origineel (gespijkerde pijpstokken)
 5. Klaviatuur : in achterwand ingebouwd.
-

ORGELKAST

origineel, samen met het doksaal.

LIT. :

"Erwetighem, 1828, 2 clav., 25 reg., fl. 1950".
E.G.J. Gregoir, Historique de la facture et des
facteurs d'orgue (Anvers 1865, blz. 202)

=====

EVERBEEK

Sint-Jozefskerk

Auteur instrument : Louis Frétin (Geit)

Bouwjaar : ca. 1850 ?

Auteur transformatie : gesigneerd : Joris Frères

Facteur d'orgues

Renaix (Belgique)

Onderhoud : geen

INSTRUMENT

1. Dispositie

Bourdon 16, Flutte 4, Voix céleste 8, Doublette 2,
.....16', Trompette 8, Bourdon 8,2',
Gamba 8, Prestant 4

manuaalomvang : C-f'''

2. Pijpwerk : frontpijpen : houten sierpijpen

een vijftal oude registers.

Bourdon 8 staat nu op de plaats van Fourniture III

3. Klavier : nieuw, tussen front en balustrade

oorspronkelijk, ingebouwd in achterwand.

4. Windlade : origineel en gesigneerd (bedrukt etiket) van

Louis Frétin

Facteur d'orgues de la Cour

Breveté de sa Majesté le Roi des Belges

Gand

5. Blaasbalg : magazijnbalg achter orgelkast.

ORGELKAST : aan rugwand uitgediept, overigens origineel

HUIDIGE TOESTAND : in verval

=====

EVERBEEK

Sint-Mariakerk

Auteur instrument : Lambert Benoît Van Peteghem et père

Bouwjaar : tussen 1769 en 1786

Auteur transformatie : gesigeneerd boven klavier

Fabrique

d'orgues, Pianos et Harmoniums

Usine a Vapeur

Cs. Anneessens-Meunier

Grammont

INSTRUMENT

1. Dispositie

G.O. : Tremolo, 2 vastgekleemde registertrekkers, Trompette
8, Bourdon 16, Montre 8, Doublette 2

Rec. : Flute 4, Prestant 4, Bourdon 8, Violine, Viola 8
manuaalomvang : C-g'''
pedaalomvang : C-d'

2. Pijpwerk : prospect oud

Bourdon 8, Prestant 4, Roerfluit 4, Fluit,
Doublette en gedeeltelijk Trompette 8 : oud

3. Windlade : nieuw

4. Klaviatuur : klavier van Ch. Anneessens, ingebouwd in linker
zijwand van de orgelkast
mechanische traktuur.

5. Windvoorziening : magazijnbalg (Anneessens)

ORGELKAST

integraal origineel

oorspronkelijk balustradeorgel. H.W.-kast achteruitgeschoven
zodat thans prospect van schijn-O.W. in de balustrade staat.

stoel en achterwand licht geschonden door transformatie.

HUIDIGE TOESTAND : in verval

LIT. : "Everbeke, 14 reg., fl. 900" "Ces orgues ont
été placées de 1769 et 1786", in werkljst van Lambert B.
Van Peteghem.

E.G.J. Gregoir, Historique de la facture et des facteurs
d'orgues (Anvers, 1865), blz. 198, 199.

=====

GERAARDSBERGEN

Sint-Bartholomeuskerk

Auteur instrument : Charles Anneessens (Geraardsbergen)
 Bouwjaar : 1890
 Auteur transformatie : Fa. Stevens (Duffel), 1969
 Adviseurs : Kan. Van Durme en H. Van Caenegem (project, 1961)

INSTRUMENT

dispositie

Hoofdwerk

Gedekt	16
Prestant	8
Fluit Harm.	8
Gedekt	8
Fluit	4
Kwint	2 2/3
Octaaf	2
Mixtuur	4s.
Trompet	8
Klaroen	4

POSITIEF

Roerfluit	8
Kwintadeen	8
Zwegel	4
Spitsfluit	4
Nachthoorn	2
Larigot	1 1/3
Scherp	3s.
Kromhoorn	8

Zwelwerk

Holfluit	8
Gedekt	2
Wilgenpijp	8
Zweving	8
Zingend Princ.	8
Echo-fluit	8
Nasard	8
Sesquialter	8
Flageolet	8
Cymbel	8

PEDAAL

Principaalbas	16
Subbas	16
Basfluit	8
Bas	8
Koraalbas	4
Woudfluit	2
Ruispijp	3s.
Bazuin	16
Tuba	8
Klaroen	4

Trompet	8
Hobo	8

KOPPELINGEN

Normaalkoppels
Deelbare combinaties
2 vrije combinaties
Vaste combinaties
Aut. pedaal
Tremulant III

ORGELKAST : (prospect) ongewijzigd

ARCHIVALTA

"Het orgel met 2 manualen en pedaal, werd gebouwd door Ch. Anneessens van Geraardsbergen in 't jaar 1890.

Het werd omgebouwd en uitgebreid door de Firma Stevens van Duffel, volgens een project van 1961.

Adviseurs : Zeer Eerwaarde Heer Kanunnik Van Durme en orgelist Van Caenegem Honoré.

Opdrachtgevend bestuur : Kerkfabriek St. Bartholomeus Geraardsbergen.

Het herstel en de uitbreiding van het orgel was mogelijk dank zij de subsidies toegekend door het Ministerie van Openbare Werken, het Provinciaal Gouvernement van Oost-Vlaanderen en het Gemeentebestuur van Geraardsbergen.

Wij danken zeer oprecht deze burgelijke overheden voor de steun die wij mochten ontvangen.

De Kerkfabriek van St. Bartholomeus
te Geraardsbergen."

(Inwijdingsfolder "Plechtige inwijding van het omgebouwd orgel, 1970) (organist Herman Verschraegen - Antwerpen).

Aan ons verslag aan Vrederechter Otte, voorzitter van de Kerkfabriek -24 april 1969- omtrent de huidige strekking in de orgelbouw, en het daaruit voortvloeiend voorstel om over te gaan naar een verbouwing die het aanbrengen van een goede mechanische tractuur zou mogelijk maken, kon geen gevolg worden gegeven : 1) hogere uitgaven
2) de Commissie van Monumenten eiste het behoud van het grote raam op het oksaal.

Bestaande orgel bleef nagenoeg onaangeroerd : laden bleven ter plaatse. Pneumatisch Barker-systeem werd door electrisch tractuur vervangen.

Uitbreiding tot 3 manualen, met nieuw Positief.

Ook pedaal, dat slechts 5 registers telde, waarvan 3 uit het hoofdwerk afgeleid, -werd uitgebreid met : Bas 8 Koraalbas 4 Woudfluit 2. Ruispijp 2 s. en Klaroen 4.

Op het hoofdwerk werd Clarinette vervangen door Klaroen 4, en Violon 8 door een Mixtuur 4s.

Aan het Zwelwerk werd toegevoegd : Sesquialter en Zing. Principaal 4.

Voix Humaine werd vervangen door Cymbel.

(Mededeling door de Fa. Stevens : 15.X.1971)

=====

G O D V E E R D E G E M

Sint-Paulus Bekeringskerk

Auteur instrument

Bouwjaar : begin 19de eeuw (?)

Auteur transformatie : ?

INSTRUMENT

1. Dispositie

Voix céleste (nieuw), Trompette B + D, Salicional 8
Flûte echo 4, Bourdon 8, Prestant 4, Flûte.

Klavieromvang : C - f'''

Pedaalomvang : C - d' (nieuw)

2. Pijpwerk : op de Voix céleste na, is gans de samenstelling
blijkbaar van dezelfde auteur (begin
19de eeuw?)

stemsleuven tot in het kleinste pijpwerk.
(nieuw)

3. Windlade : geschroefd

niet meer op de originele plaats.

pijprooster : origineel.

4. Klaviatuur : origineel

in linker zijwand van kast.

ORGELKAST :

origineel, alsook het doksaal.

=====

GOEFERDINGE

H. Bavokerk

Auteur instrument

Volgens de werklĳst van Charles Anneessens, gepubliceerd ter gelegenheid van de inwijding van het orgel van de St.-Bartholomeuskerk te Geraardsbergen, zou Ch. Anneessens er in 1870 een restauratie hebben uitgevoerd.

INSTRUMENT

1. Dispositie

(de registratuur is grotendeels verdwenen)

o	o
o Salicional 8	o Octavin Harmonique 2
o	o Voix celeste 8
o	o Bourdon 16
o	o

o Trelomo

Bij het orgel vond ik nog een afgezaagde registertrekker met het opschrift "Trompette 8 ".

Het onderzoek van dit instrument werd bemoeilĳkt wegens zijn staat van verval.

Het is buiten gebruik en wordt vervangen door een electronicum. (luidspreker op doksaal).

ORGELKAST

opgesteld tegen rechterwand van het doksaal.
(klaviatuur ingebouwd).

=====

G R I M M I N G E

O.L.Vrouwkerk

Auteur instrument : ? (Vereecken ?)
Bouwjaar : ca. 1860 (?)
Onderhoud : P. Anneessens (Menen), 1951

INSTRUMENT

1. Dispositie

Prestant, Viola di Gamba, Bourdon 8, Flûte dessus,
Flûte basse, Montre dessus, Cornet (ø IV), Trompette
dessus, Trompette basse, Hautbois dessus, Clairon
basse, Doublette 2, Octavin, Fourniture (IV)

manuaalomvang : C - g'''

geen pedaal.

Ijzeren voettreden ('appels') voor Clairon 4, Trompette
Bas, Trompette dessus, Cornet.

2. Pijpwerk : integraal van dezelfde auteur

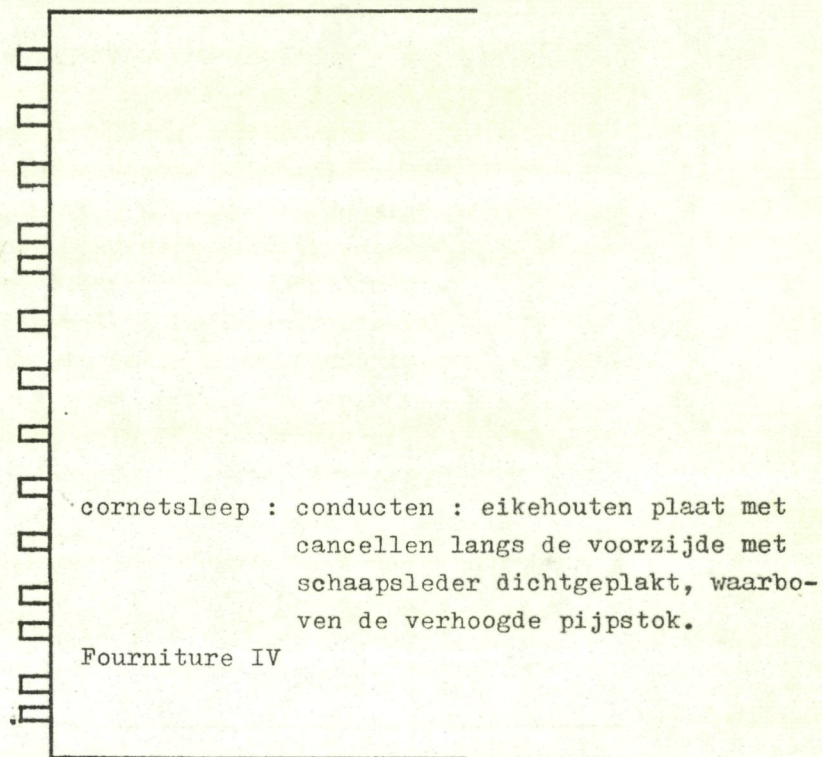
zeer archaisch van factuur (handgeschaafd,
stemkrukken met brede krul, blikken onder-
stukken der tongwerken, naar de fase toe
verdikkende kernen die nochtans zeer scherp
staan, kleine fijne originele kernprikjes).
frontpijpen met aluminiumbrons beschilderd.
bovenranden verminkt door slechte stemming.
enkele pijpjes verdwenen o.m. in de cornet
en in de fourniture.

3. Windlade : origineel

gespijkerkde pijpstok
uitneembare kleppen
ventielkast aan frontzijde

onderaan en in ventielkast beplakt met blauw papier. Doorprikt onderaan de lade.

Plattegrond windlade :

4. Klaviatuur : oud klavier, nog grotendeels belegd met been. vrijstaande speelbak voor orgelkast (origineel ?)
bakstukken versierd met langs elke kant twee benen bandjes.
5. Registratuur : vermoedelijk nieuwe walsen.
de blaasbalg wordt ondersteund door een eikehouten plankje, dat 7 vierkantige regis-

tergaten vertoont. Oorspronkelijk van het orgel van Grimminge?

De registertrekkers zijn thans rond en op de knoppen zijn porceleinen plaatjes met de naam der spelen.

6. Windwerk : een grote magazijnbalg steekt langs de achterzijde uit de voet van de orgelkast en is beschut door een bak van zacht hout. Twee pompen, in origine met de voeten te bedienen.

Thans is deze blaasbalg aangesloten met een ventilator die opgesteld is naast de ruimte waarin het orgel is opgesteld.

Windkanaal van blaasbalg naar windlade is van eik, doch blijkbaar van latere datum.

Een opening is dichtgemaakt onderaan de ventielkast, links, waar een (kleiner) windkanaal in oorsprong was aangebouwd.

7. Traktuur : mechanisch
grenen abstracten
wellenraam i.p.v. wellenbord van eik
smeedijzeren dokken.

ORGELKAST

De hoofdwerkkast is origineel, misschien op het onderste gedeelte van de achterwand na, voor de blaasbalg.

Tussen H.W. en prospect in de balustrade is een vrijstaande speelbak (origineel ?). Blijkbaar staat de H.W.-kast op haar originele plaats.

Op deur in achterwand staat met potlood geschreven :

"M.V.D. Bossche, Schilder Ste Martens Lierde, 1883".

LIT. :

"De kapel bezat een goed orgel uit de werkplaats gekomen van de befaamde orgelmaker Van Peteghem.

Abdij en kerk werden andermaal herbouwd, of ten groten dele hersteld, in het jaar 1759."

De Potter en Broeckaert, Geschiedenis der Gemeenten, Arr. Aalst, Deel II, Grimmingen, p. 52.

Van dit orgel is thans te Grimminge niets meer bewaard gebleven.

=====

G R O T E N B E R G E

Sint-Pietersbandenkerk

Auteur instrument : anoniem
Bouwjaar : ca. 1860 (kerk ingewijd in 1855)
Onderhoud : destijds door Laureys (Gentbrugge)
nadien, Van de Loo (Heverlee)

INSTRUMENT

1. Dispositie

Bourdon	Cornet (V)
Flute (4')	Prestant 4'
Fourniture (thans II)	Doublette
Trompette Bas (8')	verdwenen register
verdwenen register	Montre (Diskant 8',
verdwenen register	vanaf cis')
	Trompette Sup (8)

manuaalomvang : C-f'''

pedaal : er is een tijdlang een pedaal aanwezig geweest
(aangehangen), inmiddels verdwenen. Blijkbaar
was er in origine geen pedaal.

nota : oude (grote) registeretiketten.

de knoppen van de registertrekkers zijn van koper.
E.H. Pastoor verklaarde dat de Trompette onlangs
in het orgel geplaatst werd door Van de Loo. Deze
trompet is oud.

2. Pijpwerk : origineel (tenzij trompette?)

Frontpijpen, zeer dunwandig en van zuiver tin,
beschilderd (recent). Deze frontpijpen hebben nu
ook diepe stemsleuven.

3. Windlade : origineel.
er is veel doorspraak.
onderaan nogal erg doorprikt.
geen inscriptie.
4. Registratuur : origineel (mechanisch).
5. Klaviatuur : origineel.
ingebouwd prospectzijde, origineel.
beleg nieuw (kunststof).
6. Wellenbord : origineel.
(toevoeging van twee walsarmen voor de e'''
en f'''.)
7. Blaasbalg : origineel. Opstelling achteraan orgelkast.

ORGELKAST : origineel.

H A A L T E R T

Sint-Gorikskerk

Auteur instrument

Gesigineerd : Vereecken père et fils
a Gyzeghem.

Bouwjaar : 1877.

In onderhoud door : P. Anneessens (Menen).

INSTRUMENT

Dispositie : (origineel).

Reciet : Dulciana 4/Voix céleste 8/Flûte octa-
viante 4/
Bourdon 8 / Flûte harmonique 8 / Salicional
8 /
Octavin Harmonique 2 / Basson Hautbois 8 /
Voix humaine 8.

G.O. : Flûte 4 / Doublette 2 / Fourniture / Bombar-
de 16 /
Trompette 8 / Clairon 4 / Prestant 4 / Bour-
don 8 /
Corne de chamois 8 / Bourdon 16 / Viola di
Gamba 8 /
Flûte ouverte 8 / Montre 8.

Ped. : Flûte ouverte 16 / Flûte 8 : Bombarde 8.
Bombarde 16

Accouplement du 2me Clavier au 1er / Tremolo (reciet) / Jeu de
Combinaison du Grand Orgue / Réunion du 1er Clavier au Pédalier.
Réunion du 2me Clavier au Pédalier / Expression (niet progres-
sief - ijzeren haaktrede).

pedaalomvang : C-d'

manuaalomvang : C - g'''

2. Pijpwerk : origineel.
Frontpijpen niet beschilderd.
3. Windladen : origineel.
geen doorspraak.
4. Registratuur : origineel.
mechanisch.
5. Klaviatuur : origineel.
speelbak vóór orgelkas.
6. Traktuur : origineel.
7. Registratuur : origineel.

ORGELKAST : origineel.

LIT. :

"Wij vernemen dat de plechtige inhuldiging der nieuwe orgel van Haaltert, vervaardigd door de heren Vereecken, vader en zoon van Gyzeghem zal plaats hebben, maandag 29 oktober om 10 uren voormiddag."

Denderbode (plaatselijke krant) van 21-10-1877, nr. 1623, blz. 2.

=====

H E L D E R G E M

Sint-Amanduskerk

Auteur instrument : ?

Bouwjaar : ?

Auteur transformatie : ?

(Op ogenblik van prospectie, buiten gebruik)

INSTRUMENT

1. Dispositie

Sub Trompet 8

Cornet (V)

Fornituur (sic)(II)

Doublette 2;

Bas Nazard 2 2/3

Bourdon 8
Sup Nazard 2 2/3

Bas Trumpet 8

Fluit 4

Bas Trompet 8

Prestant 4

de oude kas (ingewerkt in de latere) vertoont regis-
tergaten (vierkantige) in volgende volgorde :

+	+	+
+		+
+	(ingebouwde klavia-	+
+	tuur)	+
		+

manuaalomvang : C - g'''

2. Pijpwerk : prospectpijpen beschilderd met aluminiumbrons
weinig stemsleuven.

Twee periodes, waaronder nazard (in flesvorm)
tot het oudste pijpwerk behoort.

3. Windlade : oud, slepen vermoedelijk vernieuwd.

pulpeten vervangen door doorboorde kunststof-
fen band.

4. Registratuur : gedeeltelijk origineel.
5. Klaviatuur : nieuw. Thans vóór orgelkast opgesteld.
6. Traktuur : nieuw.

ORGELKAST :

Oorspronkelijk een kleiner orgel (waarvan de kast nog gedeeltelijk is bewaard gebleven en ingebouwd in de huidige kast.

Het vergulde beeldhouwwerk is erg aangetast door houtworm.

=====

HERDERSEM

O.L.Vrouw Hemelvaartkerk

Auteur instrument : P. Van Peteghem en zoon Lambert

Bouwjaar : 1778

Auteur transformatie : -vermoedelijk P.J.Vereecken, jaar
niet bekend.

-Laureys, 1962

Onderhoud : Laureys (tweejaarlijks stemmen).

INSTRUMENT

1. Dispositie

<u>G.O.</u>	O gestopt	O Clairon bas 8	
	O Trompette 8	O Fourniture	
	O Flûte 4	O Octavin harmonique 2	
	O Prestant 4	O Bourdon 8	<u>Pedaal</u>
	O Bourdon 16	O Montre 8	O O O O
	O Flûte harmo- nique 8	O Cornet (IV)	Bombarde 16
			Trompette 8
			Flûte 8
			Contrebas 16

O O O O O O O	O O O O
loos	loos
loos	loos
Harmonica 8	Nazard 3
Fourniture	Viola di Gamba 8
Fluit 4	Bourdon 8
	Salicional 4

manuaalomvang : C - f'''

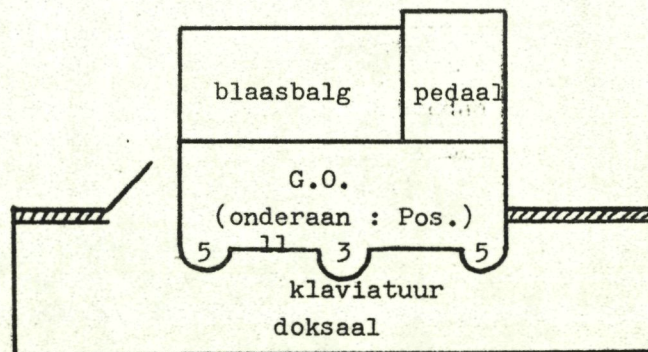
pedaalomvang : C - c'

2. Pijpwerk : frontpijpen (Vereecken) beschilderd met aluminiumbrons /niet originele en uitermate slordig herstellde stemsleuven.
Er is heel wat pijpwerk verdwenen. Globaal genomen : in verval.
3. Windlade : met zeer sterke doorspraak op manualen.
4. Pedaal : niet origineel (vrijstaand bijgebouwd).
5. Traktuur en registratuur : mechanisch.
6. Klaviatuur : ingebouwd in frontzijde
beleg : kunststof.
bakstukken van bovenste klavier versierd met ingelegde band.
7. Conducten ; gedeeltelijk vernieuwd, o.m. voor de cornet met plastieken buisjes.
8. Windwerk : magazijnbalg.

ORGELKAST

op oorspronkelijke plaats?
dak en zijwanden verdwenen.

Opstelling :

LIT.

"Herdersem (1778)"

Aldus opgenomen in de werklĳst van P. Van Peteghem
en zoon Lambert, door

E.G.J. Gregoir, Historique de la facture et des fac-
teurs d'orgue (Anvers, 1865), blz. 198

"Het orgel, vóór eenige jaren hermaakt door P. Vereecken,
van Gyzegem, kwam uit het werkhuis der Van Peteghems
te Gent."

De Potter en Broeckaert, Geschiedenis der Gemeenten,
Herdersem, blz. 34.

HUIDIGE TOESTAND

zowel orgelkast als instrument in verval.

=====

H E R Z E L E

Sint-Martinuskerk

Auteur instrument : gesigineerd 'Oscar Anneessens-Marinus
Kortrijk'.

Bouwjaar : ?

INSTRUMENT

Dispositie

Bourdon 16

Harmonische Fluit 8

Montre 8

Gamba 8

Bourdon 8

Engelen stem 8

Salicional 8

Zachte fluit 4

Principaal 4

Harmonische Trompet 8

Ped/Zware bas 16

manuaalomvang : C - g'''

pedaalomvang : C - d'

Pneumatische traktuur (origineel)

ORGELKAST

origineel

plaats : op doksaal, evangeliezijde.

=====

H I L L E G E M

Sint-Bartholomeuskerk

Auteur instrument : Pierre Charles Van Peteghem
Bouwjaar : tussen 1823 en 1846
Auteurs restauratie (en transformatie?) : Louis François
Hooghuys, (Geraardsbergen), 1879.
- Fa. Aerts & Castrel (Duffel), ca. 1965
en sindsdien door dezelfde in onderhoud.

INSTRUMENT

1. Dispositie

Trompet 8 Sup	Trompet 8 Bas
Quint 2 2/3	Monter 8 Sup
Mixtuur 3	Fluit 4 Bas
Fluit 4 Sup	Bourdon 8
Doublet 2	Cornet 5r
Prestant 4	Bourdon 16 (pedaal)(nieuw) (buiten de kast opgesteld)

manuaalomvang : C-f'''

pedaalomvang : C-d' (nieuw)

-
2. Pijpwerk : -niet originele stemsleuven algemeen.
-prospectpijpen beschilderd met aluminiumbrons.
-sommige prospectpijpen zijn verdwenen en ver-
vangen door houten stokken.

Pedaal : nieuw (pneumatisch) pijpwerk naast orgelkast
opgesteld.

3. Windlade : oud.

geschroefde pijpstokken (L.F. Hooghuys?).

inscriptie : een bedrukt etiket.

'10 Fevrier 1879 (met inkt geschreven)
Reparation et Accordage de pianos et Har-
moniums

Louis Hooghuys
Facteur d'orgues
Rue d'Adam nr.3 Grammont'

4. Klaviatuur : oorspronkelijk ingebouwd in achterwand
nu ingebouwd in prospectzijde
5. Wellenbord : nieuw (vezelplaat)
wellen en abstracten : nieuw.
(pulpeten vervangen door plastieken plaatjes).
6. Blaasbalg : magazijnbalg.

ORGELKAST :

1. plaats : thans op rechterzijdant van doksaal en aldus
met rechterzijwand naar schip van de kerk ge-
keerd.
oorspronkelijk balustrade-orgel?
2. type : 6 voetsfront.

LIT. :

"Illegem, 12 reg. fl. 600" in de werklijst van Pierre
Charles van Peteghem opgenomen door
E.G.J.Gregoir, Historique de la facture
et des facteurs d'orgue (Anvers 1865) blz.
201.

=====

H O F S T A D E

O.-L.-Vrouw Hemelvaartkerk

Auteur instrument : Pieter Van Peteghem (Gent)

Bouwjaar : ?

Auteur transformatie : ?

INSTRUMENT

1. Dispositie

vierkantige registratuur.

- loos (gestopt)	- Montre sup
- Trompette Sup 8	- Clairon
- Montre Bas 8	- Trompette Bas
- Flageolet 2	- gestopt registergat
- Flute 4	- Nazard
- Bourdon 8	- Doublette
- Cornet V (nu IV)	- Prestant
	- gestopt registergat

pedaalomvang : C - d' (aangehangen) manuaalomvang : C-g'''

2. Pijpwerk : prospectpijpen met aluminiumbrons beschilderd
niet originele stemsleuven vrij algemeen
verdwenen : fourniture

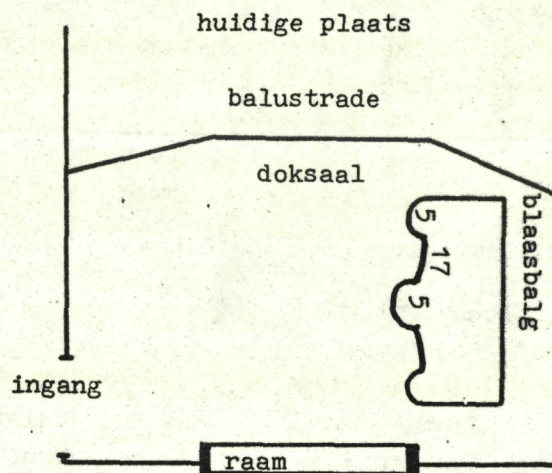
tongspel in diskant (Cromhoorn?)
één rang van de cornet
Montre B + D is nieuw

3. Windlade : origineel.

traktuur en registratuur : origineel, doch wegens het ver-
plaatsen van het klavier van de achter- naar de voor-
kant van de orgelkast, is deze aangepast.

Windwerk : vernieuwd.

ORGELKAST : oorspronkelijk in de balustrade (?)
type : viervoetsfront.

HUDIGE TOESTAND :

zowel instrument als kast : in verval
(geen onderhoud meer).

LIT. :

Zowel E.G.J.Gregoir (Historique de la facture et des facteurs d'orgue (Anvers, 1865), blz. 198, als De Potter en Broeckaert, Geschiedenis der Gemeenten, Hofstade, blz. 19, vermelden het orgel als een werkstuk van P. Van Peteghem, echter zonder vermelding van bouwjaar.

=====

I D E G E M

Sint-Pietersbandenkerk

Auteur instrument : François Coppin (Nijvel).
Bouwjaar : 1763.
Ook de orgelkast draagt het jaartal 1763.
Auteurs onderhoud : o.m. L. Daem (Appelterre).
nadien ?

INSTRUMENT

1. Dispositie

Echo : c' - f'''

Rossignol

Tierce 1 1/3

Flute 4

Bourdon 8

Kromhoorn

Flageolet 2

Quinte

Ventil

Grand Orgue : C - f'''

Fourniture Disk.

Bourdon 8

Nazard 3

Tierce

Cimbale

Cromorne (voor
zover leesbaar, maar
verdwenen)

Clairon basse

... verdwenen

Prestant

Flûte 4

Quarte de nazard 2

Quinte

.... verdwenen register

Trompette (sup?)

Clairon sup

Vox humana sup (volgens
etiket, maar verdwenen).

Positif : C - f'''

Tremblant (?)

Cromhorne sup

Prestant 4

Octave 2

Trompette

Fluyt (sic)

Bourdon 8

Nazard (volgens etiket, re-
gistratuur vastgeklemd)

Cimbale

Cornet (voor zover leesbaar)
(niet funktionerend)

-
2. Pijpwerk : frontpijpen met aluminiumbrons beschilderd al het pijpwerk is in verregaande staat van verval, wegens slechte behandeling bij vroeger onderhoud, en tinpest in de schalbekers van de trompet. Het pijpwerk in het positief staat scheefgedrukt. Een bak met verminkt pijpwerk van dit instrument wordt ter plaatse geconserveerd.
Enkele registers zijn integraal verdwenen.
3. Windladen : een gedeelde windlade voor G.O.
gespijkerde pijpstokken
alles origineel.
gesigneerd : "fait par françois Coppin a Nivelles en 1765".
4. Klaviatuur : origineel, ingebouwd in achterwand orgelkast.
2 1/2 klavieren,
versierde frontons.
5. Traktuur, registratuur; origineel,
stekersmechaniek voor Positif.
6. Windwerk : magazijnbalg (19de-eeuws).

ORGELKAST : integraal origineel.

meermaals met donkere vernis beschilderd.

Instrument en kast zijn van een andere kerk afkomstig (volgens mondelinge beweringen, van St.-Baafs te Gent, hetgeen echter onjuist is).

De balustrade is een restant van een grotere, vermoedelijk van dezelfde tijd als de orgelkast.

De gietijzeren pilaren die het doksaal schragen zijn 19de-eeuws, en daar geplaatst m.a.v. de plaatsing van dit orgel.

HUIDIGE TOESTAND :

vervallen.

=====

I D D E R G E M

Sint-Amanduskerk

Auteur instrument : P.J. Vereecken (Gijzegem)

Bouwjaar : 1857

Auteur transformatie : ?

INSTRUMENT

1. Dispositie

Cornet 4 p (V), Bourdon 16, Bourdon 8, Flute ouvert 4
pds,

Fourniture, Trompette bas 8, Hautbois (sup), Clairon
(bas),

Salicional 8, Quinte, Prestant 4, Montre 8.

manuaalomvang : C - f'''

pedaalomvang : een vermoedelijk uit de tijd van de
transformatie stammend blokpedaaltje (nu
buiten gebruik) is gedeeltelijk bewaard
gebleven : 14 gaten in de vloer (12 wellen
bewaard).

2. Pijpwerk : frontpijpen beschilderd.

niet originele stemsleuven algemeen
het meeste pijpwerk is nog origineel.

3. Klaviatuur : origineel.

2 klavieren : vrijstaande speelbak
vóór het prospect. Oude bakstukken versierd
met benen bandjes. Schuifkoppel.

4. Windlade : oud, geen inscripties van auteur.

5. Traktuur, registratuur gewijzigd wegens verplaatsing van de klaviatuur.

6. Windwerk : Magazijnbalg.

ORGELKAST : omvang ongewijzigd

naar achter op het doksaal verschoven bij plaatsing van klavierbak vóór de kast.

Loos prospect van R.P. in de balustrade.

type : viervoetskast.

ARCHIVALIA

"Op het eynde van het Jaer 1857 zyn de kasse en orgel nieuw geplaets in de kerk van Iddergem gemaekt door pieter Vereeken Orgelmaeker Te Gyzegem ten Pryse van dry duysend en tweeveertig francs, daer by de kerk moetende betaelen de tafelkosten voor den orgelmaeker en zynen zoon, welke tafelkosten zy by den koster francis De Bom van Driesche genoten hebben gedurende het stellen van den orgel, welks stellen geduerd heeft van vader en zoon elk tweeendertig daegen en voor de twee persoonen te samen eenen franc vyftig centiemen beliep het total der tafelkosten tot achtenveertig francs".

Kerkarchief Iddergem (niet geïnventariseerd). Gedenkschrift 1838, Kerk van Iddergem. Fol. 8.

HUIDIGE TOESTAND :

in verval.

I M P E

Sint-Denijskerk

Auteur instrument : P. VEREecken
Bouwjaar : 1881
Auteur orgelkast : onbekend (18de eeuw?)
Onderhoud : momenteel geen

INSTRUMENT

1. Dispositie (ronde registratuurgaten)

Bourdon (8)	Montre 8
Flute 4	Dulciana 4 (vanaf cis in het front; de lagere van hout, in de kast)
Trompette 8	Flageolet 2
manuaalomvang : C - g'''	
pedaalomvang : C - d' (aangehangen)	

2. Pijpwerk : integraal Vereecken
stemsleuven : weinig
prospectpijpen (oud?) beschilderd met
aluminiumbrons
3. Windlade : Vereecken
- geen doorspraak
- onderaan door hout afgeschermd
- geschroefde pijpstukken
4. Registrateur : Vereecken
5. Klaviatuur : Vereecken
thans ingebouwd aan prospectzijde

- in origine (niet door Vereecken)
achteraan orgelkast waar nu de opening
door een triplex plaat is dichtgemaakt.

6. Wellenbord : - wellen van ijzer

7. Blaasbalg : magazijnbalg.

ORGELKAST :

1. plaats : behoorde deze orgelkast oorspronkelijk tot het
instrument dat in de voormalige kerk te Impe
stond ?
2. wijziging : vermoedelijk werd door Vereecken de midden-
toren opgehoogd.

BIBLIOGRAFIE

Archief ter pastorie : 'Resolutie Boek' (aanvang 1863 tot
1896)
(niet gefolieerd).

- Zitting van 4 july 1880 der kerkfabriek van Impe
aangezien de orgel der kerk van Impe zoodanig oud en ver-
sleten is dat de zelve hoegenaamd niet kan hersteld worden
... (stelt men voor bomen te verkopen, en de opbrengst ervan
te mogen gebruiken)...
1° tot het aankopen van eene nieuwe orgel
- Zitting van 3 july 1881
aangezien de oude orgel gansch versleten is en niet meer
kan hersteld worden, gezien het plan en begrootingstaat der
nieuwe orgel opgemaakt door M.J. Vereecken orgelmaker te
Gyseghem welke voor de kerk van Impe als zeer voldoende mag
beschouwd worden en de middelen der kerkfabriek niet overtreft
gezien de schatting der oude orgel gedaan door P. Claus te
Impe welke alleenlijk voor brandhout en oud lood slechts kan

verkocht worden

besluit

de bemachtiging te vragen die bij deze wordt gedaan om de nieuwe orgel te mogen aankopen voor de somme van 1750 en de oude orgel te mogen verkoopen en tot betaling van voormelde som te mogen gebruiken eerst de som van 1198, 40 opbrengst der boomverkoping door Deurwaarder Notaris te Aalst den 9 xber 1880 goedgekeurd door de bestendige deputatie van den provincialen Raad van Oostvlaanderen, den 26 Maart 1881 en het overige met de gewoone inkomsten der Kerkfabriek te mogen dekken.

Gedaan in zitting jaar en datum als hierboven en door de tegenwoordige leden getekend.

Dalschaert/ J. Impens/ E.D'Hondt

B. De Cuyper

=====

K E R K S K E N

Sint-Martinuskerk

Auteur orgel : ? (Loret?)

Bouwjaar : eerste helft 19de eeuw (?)

Auteur transformatie : gesigineerd : "Felix Joris"

Bréveté

Averbode"

Buiten gebruik

INSTRUMENT

1. Dispositie

Al het pijpwerk op de windlade is verdwenen.

Een houten gedekt 16' is naast de orgelkast opgesteld.

Zowel in de kast (sporen van de originele registratuur)
als in de speelbak van Joris, zijn 10 registergaten
(5 links en 5 rechts).

manuaalomvang : C - g'''

geen pedaal

2. Pijpwerk : frontpijpen bewaard. In de 2 zijtorens : 5
zinken pijpen (oud).

bourdon 16' (naast orgelkast) : niet origineel.

3. Windlade : oud

4. Klaviatuur, registratuur, traktuur, windwerk enz. : Joris.

ORGEELKAST :

verplaatst naar de zijkant van het doksaal.

Overigens nog integraal origineel.

type : viervoetskast

HUIDIGE TOESTAND : instrument verdwenen.

kast in verval.

=====

L E D E

Sint-Martinuskerk

Auteur instrument : Nicolas le Royer (Brussel) in 1643
Van Peteghem (Gent) in 1775 en 1781
Auteur transformatie : Fa. Loncke (Esen), in 1952
Adviseur : G. Verschraegen (Gent)
In onderhoud door : Fa. Loncke.

INSTRUMENT

1. dispositie

Ped. Gedektbas 16, Zachtbas 16, Oktaafbas 8, Gedekt 8,
Koraalbas 4, Bazuin 16,
I aan II, Hulpwerk aan V, Zwelwerk aan V.

G.O. Gedekt 16, Prestant 8, Roergedekt 8, Oktaaf 4,
Zwegel 2, Vulwerk 4 K, Trompet 8,
Hulpwerk aan I, Zwelwerk aan I, II (16) + I

Pos. Gedekt 8, Prestant 4, Fluit 4, Nazaard 2 2/3,
Nachthoorn 2, Terts 1 3/5, Stemmeke 1, Kornet 5 K.

Rec. Zweving, Gemshoorn 8, Wilgenpijp 8, Fluit 4,
Oktaaf 2, Cimbelsstem 3 K, Kromhoorn 8,
Hulpwerk aan II, Hulpwerk (16) aan II, Normaal af.

Nota : Pos.-klavier en Reciet-klavier zijn allebei
het tweede klavier.

manuaalomvang : C - g'''

pedaalomvang : C - f'

2. Pijpwerk : stemsleuven algemeen doorgevoerd, tot zelfs
in de corpora der tongspelen.

Prospectpijpen beschilderd met aluminium-brons.

Pijpwerk van R.P. integraal oud.

Pijpwerk van H.W. overwegend oud.

Prospectpijpen typische Van Peteghemconstructie.

Er zijn zowel flesvormige als gedekten met verschuifbare hoedjes aanwezig.

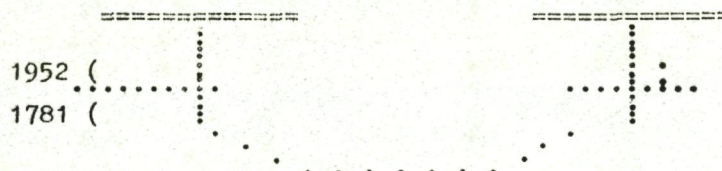
3. Traktuur en registratuur : electro-pneumatisch.

4. Klaviatuur : vernieuwd (vrijstaande speelbak).

de originele plaats is nog zichtbaar aan de prospectzijde van het H.W.

ORGELKAST :

1. plaats : het doksaal werd tot tweemaal toe uitgebreid

2. De H.W.-kast is geweldig uitgediept (op een zeer ordinaire manier)

Het kastje van het R.P. is eveneens uitgediept. Sporen van de oorspronkelijke diepte zijn duidelijk zichtbaar binnenin de kast.

Door Van Peteghem langs beide kanten uitbreiding H.W.kast.

LIT. : E.G.J. Gregoir, Historique de la facture et des facteurs d'orgue (Anvers 1865) blz.197 "Lede, 1775, 22

reg., 2 clav., renouvelé fl. 1200" in de werklíjst
van Van Peteghem.

Berten De Keyzer, Figuren uit Vlaanderens Orgelhis-
torie.

Meester Jan Van Lier & Charle van Gendt te Lede,
in, De Schalmei 1947, blz. 26 - 28.

W A N N E G E M

Sint-Machutuskerk

Auteur instrument : Lambert Benoit Van Peteghem

Bouwjaar : omstreeks 1787

Auteur transformatie : Daem-Devis (gesigneerd op nieuwe
speelbak).

Onderhoud : buiten gebruik
(electronicum)

INSTRUMENT

Orgelkast : gedeeld type. Linkerkast = sierkast.

Klaviatuur : oorspronkelijk ingebouwd in rechterkast
(gezien vanuit de kerk).

Linkerkast, houten sierfrontpijpen.

De oorspronkelijke registergaten zijn bewaard. Naast
deze gaten bevinden zich bedrukte etiketten waarop,
in deze volgorde, de volgende benamingen :

Prestant	Cornet
Doublette	Bourdon
Nazard	Flûte
Fourniture	Flûte traversière
Trompette	Cymbale
Clairon basse	1/4 Nazard
Voix humaine	Trompette
Tremblant	Cromorne

Daarvan bleven een vijftal registers bewaard in het omge-
bouwde orgel (o.m. frontpijpen, prestant, bourdon, trom-
pet)

regeerwerk, windladen enz. : alles nieuw
thans vrijstaande speelbak, midden doksaal

ARCHIVALIA

Kerkrek. 1783-1787

blz.23 Item by den rendant betaelt aen Sr.L.B. van Peteghem orgelmaker, c'er ende ter rekenynghen van synen aerbeyt ende verschotten gedaen in het maeken de nieuwe orgel dezer prochie emmers de gonne gestaen in de kercke 600.

Item betaelt aen Sr. van Peteghem ter rekenynge van de nieuwe orgle in de selve kercke per acquit tot 400

Kerkrek. 1887-1791

Item per acquit van den 17 Juny 1787 betaelt aen Sr. L.B. van Peteghem over reste coop van d'orgel, 1300.

JOS WALTERS, Het Kerkelijk Archief van Wanneghem - Overdruk uit de Annalen van den Oudheid- & Geschiedkundige Kring van Audenaerde. (Audenaerde, 1911), blz. 23.

LIT. : "Wanneghem, 16 reg., fl. 1150"

E.G.J. GREGOIR, Historique ... blz.199

HUIDIGE TOESTAND :

instrument : vervallen

orgelkast : vrij goed geconserveerd

=====

LEE U W E R G E M

Sint-Amanduskerk

Auteur instrument : VERHASSELT (Brussel)
Auteur kast : BODT (Zottegem)
Bouwjaar : 1850
Auteur transformaties : Daem (Appelterre), 1929
Laureys (Ledeberg), 1970
In onderhoud door : Laureys (Ledeberg)

INSTRUMENT

1. Dispositie (vierkantige registratuur)

Zweving 8	Prestant 4
Gedekt 8 Sup	Gedekt 8' Bas
Fluit 8 Sup	Fluit 8 Bas
Monter 8 Sup	Gamba 8 Bas
Gamba 8 Sup	Trompet Bas
Trompet 8 Sup	

opmerking : de registernamen zijn vertaald en genoteerd
op kunststoffen plaatjes.

manuaalomvang : C-f'''

pedaalomvang : C-d'

-
2. Pijpwerk : prospectpijpen beschilderd met aluminium-
brons
al het oude pijpwerk, zeer archaisch van
constructie
3. Windlade : oude windlade, zonder inscripties
- pijpstokken opgehoogd voor telescopische
vering

- oude kleppenveren vervangen door nieuwe regelbare
- pulpeten vervangen door multiplex band waarop schuimrubberen band
- 4. Wellenbord : oud / wellen, nieuw (beschilderd)
abstracten : koperdraad, met regelbare leren moeren
- 5. Klaviatuur : ingebouwd achterwand, origineel
belegging met kunststof, nieuw
- 6. Windconducten : vernieuwd (plastieken buizen)
- 7. Blaasbalg : magazijnbalg

ORGELKAST : origineel

fol. 5. Den 1 December 1850 is de kerk van Leeuwergerm verrijkt met een Orgel expressief tot Brussel by Mr Verhasselt gemaakt, en geleverd door Mr C.L. Vekman van Sottegem ten prijze van 750 franken, en het vervoer van Brussel 6 francs; te saemen 756 fr.; tot betaeling dezer somme heeft de kerk-fabriek gegeven 406 franken en de huren inschrijvers (1 uytgenomen) 350 francs, welk inschrijflijst is by de Arciven der kerk.

De kas is wit hout, verbeeldende eene orgel kas ende is gemaakt door M Bodt schrijnwerker tot Sottegem, voor welk de kerkfabriek hem betaelt heeft 72 francs.

(niet gefol.) Den 4 sept 1929 heb ik het orgel gemaakt voor Mr. Daem te Appelsterre over vernieuwen twee spelen by gestoken, voix Celeste en Gamba voor de som van 3500 fr.

Leeuwergerm, Kerkarchief (niet geïnventariseerd).

'Inventaris der Titels, papieren, testamenten van folio 1
tot folio 10/Nr. 2. Inventaris van het Mobilair van de
Kerk van Leeuwergerem.'

=====

LEMBERGE

Sint-Aldegondkerk

Auteur instrument : onbekend.

Bouwjaar : eerste helft 19de eeuw.

Onderhoud : Godefroid, Audenaerde, 1939
thans zonder onderhoud.

INSTRUMENT

1. Dispositie

Prestant 4

Cornet 5 r

Doublette 2

Bourdon 8

Nazaard 2 2/3

Fluit 4

Trompet bas

Fourniture 3 r

Trompet sup.

manuaalomvang : C - f'''

2. Pijpwerk : frontpijpen (gehamerd en zeer dunwandig)
enkele pijpen zijn zeer beschadigd.
enkele opsneden zijn verhoogd wegens verhoging van de winddruk.
3. Klaviatuur : nieuwe vrijstaande speelbak voor het orgel.
4. Traktuur : mechanisch, gedeeltelijk origineel, abstracten : nieuw.
5. Registratuur : idem.
6. Windlade : origineel (en nog in goede staat).
lag in origine vermoedelijk is hoger.
7. Wellenbord : origineel.
8. Windwerk : nieuwe magazijnbalg.
-

ORGELKAST : oorspronkelijk bewaard.

In origine in balustrade in de voormalige kerk

Een 25-tal cm. opgehoogd.

HUIDIGE TOESTAND : in verval.

=====

L E T T E R H O U T E M

H. Kruisverheffingskerk

Gans het orgel is in een zwelkast ingebouwd.

Het pijpwerk zou herkomstig zijn uit een kerk in de Ardennen, volgens mededeling van de koster-organist.

Bij nadere inspectie bleek me dit pijpwerk ong. een eeuw oud te zijn.

Dit instrument werd te Letterhoutem geplaatst in 1946 door JORIS (Hasselt).

Mechanische tractuur.

=====

L I E F E R I N G E

Onze-Lieve-Vrouwkerk

Auteur instrument : onbekend.

Bouwjaar : ca. 1780

Auteurs wijzigingen : P.H. Anneessens

Datum : 1840

Onderhoud : niet geregeld; in 1961 door Van de Loo

INSTRUMENT

1. dispositie : (de registratuur is op één lijn, boven het ingebouwde klavier opgesteld).

Cornet (IV), Prestant 4, Bourdon 8, Doublette 2,
Fluit 4, Montre Sup 8, Nazard 1 1/3, Trompet Bas 8,
Trompet Sup 8, Klaroen Bas 4, Kromhoorn Sup 8.

manuaalomvang : C - f'''

2. Pijpwerk : aan bovenrand beschadigd en stemsleuven in prospectpijpen aangebracht.

3. Windlade : blijkbaar 18de eeuws. Geen doorspraak vastgesteld.
Gespijkerde pijpstokken.

4. Registratuur : 1840.

5. Klaviatuur : een zeldzaam voorbeeld van zwarte onder-toetsen en boventoetsen met ivoeren randen waartussen een ebbenhouten (?), smal, middenstrookje.

Ingebouwd in rechterzijwand van de orgelkast.

6. Traktuur : 1840, met liggend wellenraam (op doksaalvloer vastgemaakt) onder de windlade.

7. Blaasbalg : (er is nog geen elektrische ventilator)
magazijnbalg.
-

ORGELKAST

Plaats : blijkbaar niet oorspronkelijk voor de kerk van
Liefderinge gebouwd. Lijkt eerder een R.P.-kast
Dak opgehoogd voor tongspel.

HUIDIGE TOESTAND :

- instrument : vervuild, verminkt en in verval.
 - meubel : zakt voorover (evenels pijpwerk).
-

ARCHIVALIA

Inscriptie in de windlade :

'Deze orgel is vergroot door mij P.H. Anneessens orgel-
maaker van kunst, woonagtig in de stad Ninove, in het
jaer 1840'.

Uit het archief, bewaard op de pastorie :

1. Begroting 1840.

Uytgaeven betrekkelijk tot haere versiering : 900 fr
(nadien, in marge : 'men moet zeggen voor welke
vercieling deze somme van fr. 900 moet besteed wor-
den.)

achteraan bij de rubriek 'onvoorziene uytgaeven' :
voor D'Horgel 900 (dit werd geschrapt) doch is ken-
nelijk in verband te brengen met het huidige orgel.

2.

1849, fol 144. Jaerwedde van koster organist elck,
100 (fr.)

Item oppas van orgel, 10 (fr)

Item van den orgelblazer

in, 'Kerkfabriek Beraadslagingsregister 1846-1900'

3. Liber Memorialis (niet gefolieerd) (vanaf 1877)
1895. Ook werd 't orgel hersteld en gekuischt (kost
100 frs.
 4. "Voor het kuisen, opnieuw harmoniseren der spelen, her-
stellen van het mekanisme der windlade, herfeuteren
en regelen van het klavier en generale stemming der or-
gel, 8600 fr."
- Factuur van Van de Loo (Leuven) dd. 15.12.1959.

=====

M E E R B E K E

Sint-Petruskerk

Auteur instrument : Lambert van Peteghem
Bouwjaar : 1780
Auteur orgelkast : P. Josephus Bemindt (Ninove), 1780
Auteur transformatie : Charles Anneessens, 1892
Félicis Joris (Averbode), 1912
Daem, 1920
Anneessens-Tanghe, 1937
H. Laureys (Ledeberg), 1964

INSTRUMENT

1. Dispositie

G.O. : Bourdon 16, Gedekt 8, Montre 8, Gamba, Harmo-
niek, Prestant 4, Fluit 4, Gemshoorn 2 ²/₃,
Zwegel 2, Cornet 4 R (= III-IV), Mixtuur III,
Trompet 8.

Rec. : Gedekt 8, Wilgepijp 8, Zweving 8, Fluit 8,
Roerfluit, Nazard 2 ²/₃, Terts 1 ³/₅, Vlakfluit
2, Hobo 8, Regaal 8, Trompet 8.

Ped. : Bazuin 16, Subbas 16, Principaal 16, Bas 8,
Fluitbas 8, Koraalbas 8.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

Nota : de onderstreepte spelen zijn van Van Peteghem

2. Pijpwerk : vele schendingen door ondeskundige behandeling
in totaal zijn 14 registers van Van Peteghem be-
waard gebleven.

Prospectpijpen van tin.

3. Klaviatuur, traktuur, windladen, blaasbalg: nieuw vrijstaande
speeltafel opgesteld tussen kast van G.O. en balustrade.

ORGELKAST :

oorspronkelijk G.O. en R.P.-kast.
Van het R.P. rest alleen nog maar het prospect.
De kast van het G.O. is iets naar achter vervescho-
ven en uitgebreid tot tege. de muur. De sporen
van de originele diepte zijn nog zeer duidelijk.
Snijwerk aan de voet van de kast van het G.O.
is niet meer op de oorspronkelijke plaats.
Doksaal is origineel.

HUDIGE TOESTAND :

instrument : in verval
orgelkast : in verval

ARCHIVALIA :

"Item betaelt aen den Eerweerdighen heere Canoninck
van op den Bosch de somme van vierthien guldens
courant gelt soo veele den selven betaelt ende
verschoten hadde aen sieur L.B. van peteghem
over een jaer pensioen voor het stellen ende onder-
houden van de orgel deser parochiale ende Collegiale
kercke van meerbeeke. Breeder volgens quittance
van den vijfthienden 9ber 1700 vijfentachtentigh,
dus alhier de voorseyde somme van, f. 14-0-0."

Alg. Rijksarchief Ronse, Oud Gemeente

Archief, nr 129. Kerkrekening 1784.

"Item betaelt aen Sieur Josephus Bemint mre.
Schrynwercker van Style, de somme van vier hondert
dry guldens dry stuyvers courant gelt over het
maecken van eene nieuwe orgelcasse volgens quittance
van den eenentwintighsten Juny eenduysent seven hondert
tachentigh - dus alhier de voor-seyde somme van,
f.403-3-0

Alg. Rijksarchief Ronse, Oud Gemeente

Archief, nr. 125. Kerkrekening 1779, afgesloten
op 26.I.1781.

Een volledig historisch rapport betreffende dit orgel
werd opgesteld door G. Potvlieghe en is gedateerd 10

januari 1971, als onderdeel van het res-
tauratieproject (ter pastorijs).

=====

M E L D E R T

Sint-Walburgiskerk

Auteur instrument : Pieter Van Peteghem (Gent)

Bouwjaar : 1750

Transformatie en herstellingswerken : Uitbreiding doksaal
en reparatie orgel in 1842.

Onderhoud : - Tot ca. 1950 : Daem (Appelterre) en nadien
geen onderhoud meer tot 1973.
Delmotte, 1973.

INSTRUMENT

1. Dispositie

Bourdon 8	Clairon 4 (bas)
Flûte 4	Trompette 8 bas
Montre 8 (Sup)	Nazard
Fourniture III	Doublette 2
Trompette Sup	verdwenen registerstok voor "Prestant 4" origineel etiket
Prestant 4	Cornet V
open registergat	Tremblant (verdwenen) origineel etiket

Manuaalomvang : C - g''' (in origine C-D-d''')

Pedaalomvang : aangehangen, C - d' (niet origineel)

2. Pijpwerk : frontpijpen met aluminiumbrons beschilderd

Cornet V : 5 kleinste pijpen van 1 3/5'-koor
verdwenen

Tongspel (diskant) verdwenen (kromhoorn ?)
grof ingescheurde stemranden

Pijpwerk van de tongspelen gekraakt, uit de kast
gefallen enz.

Frontpijpen in linker (sier-)kast zijn van
hout (origineel) en beschilderd met aluminium-
brons.

3. Klaviatuur : nieuw.
ingebouwd in prospectwand (originele plaats)
4. Registratuur : origineel (3 registerstokken verdwenen)
smeedijzeren walsarmen
registerstok voor Prestant 4 (links van het klavier) is verbonden met de registerwals (rechts van het klavier) die sinds origine aan de sleep van de Prestant 4' is gekoppeld.
5. Pedaal : niet origineel.
6. Windlade : origineel (geen inscripties van de auteur)
ventielkast tegen prospectwand
rossignollade (met 2 ventielen) bewaard op originele plaats. Pijpje verdwenen.
7. Windvoorziening : nieuw (magazijnbalg) midden op het doksaal.
In de sierkast (links) ligt ter hoogte van de pijpstok van het front een oudere blaasbalg (1842?)

ORGELKAST : 4 voetskast

linkerkast is sierkast (ingang doksaal) zoals te Westrem, met houten sierpijpen.
rugwand en sommige panelen verdwenen.
schelpmotief, 2 festoenen en 4 mandjes (cfr. Archivalia) verdwenen.

HUIDIGE TOESTAND :

instrument, orgelkasten en doksaal : in verval.

LIT. : "Boven de Westingang treft men het oksaal aan met het XVIIIe-eeuws orgel. Dit oksaal werd bij de herstelling van het orgel in 1842 vergroot".

Arch. Dr. R. Van Driessche, Enkele gegevens over het Mobilair van de St. Walburgiskerk te Meldert, in, Miscellanea Jozef Duverger, Bijdragen tot de Kunstgeschiedenis der Nederlanden. Deel II (Gent, 1968) blz. 654, 664.

- In den eersten betaelt aen Jacobus de Clerck over vragt van 't orgel naer Gendt te haelen, en verteir ect. seven guldenen... 7-0-0

- Item betaelt aen 't voeren twee duym haudt tot vijf stuyvers den voet, item aen den schrijnwercker Pieter Kiekens tot Aelst over aerbijd van eenen dagh, item over 't drinken bier van vierthien dagen van den beldhauwer... 4-12-2.

- Item betaelt aen den beldhouwer Manilius tot Aelst achtien guldenen voor een rocquaille en twee fistons boven de venster van 't ocsael en vier mandekens met bloemen volgens quitancie 18-0-0.

- Item aen sieur van Peteghem betaelt op cortingh van 't maeken der orgel betaelt een en seventig guldenen vijf stuyvers een oort op corting van 't maeken van 't orgel... 71-5-1

M E R E

Sint-Bavokerk

Auteur instrument : P.H. Anneessens (Ninove)
Bouwjaar : 1852
Auteur transformatie: Daem (Appelterre), 1923
Onderhoud : geen

INSTRUMENT

1. Dispositie

G.O. Bourdon 16, Bourdon 8, Montre 8, Prestant 4,
Trompette 8,

Zwelwerk : Flûte traversière 8, Cor de nuit 8,
Gambe 8, Voix céleste 8, Flûte 4.

Ped. : Soubasse 16.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

2. Pijpwerk : slechts weinig blijkt origineel te zijn.
(toegang tot orgel pas mogelijk na demon-
tage van het prospect).

origineel : waarschijnlijk Trompette 8, Cor
de nuit 8 en Flûte 4.

frontpijpen zijn houten sierpijpen.(1923 ?)

3. Klaviatuur: nieuw, vrijstaande speelbak.

4. Traktuur : nieuw (pneumatisch)

5. Registratuur : idem

6. Windlade : oorspronkelijk, doch verbouwd.

2e windlade misschien historisch doch niet
origineel

Doorspraak.

ORGELKAST :

grotendeels ongewijzigde prospectzijde
zijwanden gewijzigd en kast uitgediept tot tegen
de muur.

ARCHIVALIA :

Zitting van Maart 1923

Waren aanwezig de E. Heer Jozef de Vis pastoor
Mr. Lievens Honoré Voorzitter, Van den Eekhaut Prosper
schrijver, Hyppoliet Lievens & Desiré De Nys, leden.
Mr Wynant Cyriel deed zich verontschuldigen.

Dagorde 1) Goedkeuring der Rekening

2) Reparatie Orgel.

a) De rekening wordt met algemeene stemmen goedge-
keurd

b) Orgel/De reparatie gedaan door den heer Daem
orgelmaker te Appelterre zal het werk uitvoeren
en zal gewillig 7000 fr. kosten. De E. Heer pastoor
had een oproep gedaan in de Kerk met Sr. Martensdag.
Hij vroeg dat de parochianen ook zouden medewerken
door giften om dit zoo noodige werk te kunnen
uitvoeren.

Hij ontving als giften bij de 4000 fr.

Juffrouw Marie Mabilde voegde er nog 1000 fr. bij.

De kerk moest er dus maar slechts 2000 fr bijvoegen
en deed het spel in orde brengen.

De Schrijver

De Voorzitter.

(get.) V.d. Eekhaut

Kerkarchief Mere (niet geïnventariseerd)

Beraardslagingen Kerkfabriek 1886-1942.

Nota : de gegevens over de auteur P.H. Anneessens
werden ons bereidwillig verstrekt door de
heer A. Fauconnier.

=====

M O E R B E K E - VIANE

O.L.Vrouwkerk

Auteur instrument : op grond van constructieeigenschappen,
toe te schrijven aan L.Lovaert (Nevele-
Gent)

Bouwjaar : ca. 1850

Auteur transformatie : even voor W.O. door Reygaert
(Geraardsbergen)

In onderhoud door : een oudgezel van Reygaert.

INSTRUMENT :

1. Dispositie

huidige dispositie :

Fourniture III	Salicional 8
Flute 4	Montre 8
Bourdon 8	Doublette 2
Cornet (V)	Prestant 4 (in front)

Vierkantige registratuurgaten.

Oorspronkelijke (?) dispositie volgens met de hand
geschreven benamingen :

Prestant	Cornet
Doublet	Bourdon
Montre	Flute
Trompet bas	Fourniture
Tremolo	Trompet sup.

manuaalomvang : C - f'''

2. Pijpwerk : origineel

stemsleuven algemeen en vrij diep (niet
origineel)

Frontpijpen beschilderd met aluminiumbrons.
Trompet verdwenen.

3. Windlade : origineel (thans lichte doorspraak).

4. Registratuur : grotendeels origineel
5. Traktuur : nieuw
6. Klaviatuur : oorspronkelijk in achterwand ingebouwd
(originele sporen bewaard)
thans ingebouwd in prospectzijde.

ORGELKAST :

type : viervoetskast
plaats : oorspronkelijk in de balustrade. Door
Reyaert naar achter op het doksaal ver-
schoven voor plaatsing nieuwe klaviatuur.
Overigens origineel.

=====

M O O R S E L

Sint-Martinuskerk

Auteur instrument : P. Vereecken (Gijzegem)

Bouwjaar : 1869

Auteur uitbreiding (pedaal) : onbekend.

INSTRUMENT :

1. Dispositie :

(bovenste klavier is G.O.)

de registertrekkers (rond) zijn boven de klaviatuur op één lijn opgesteld. Onder deze van het G.O. staan de registertrekkers van het Reciet.

G.O. : Tremolo/Montre 8, Hohlflute 8, Bourdon 16, Viola di Gamba 8, Bourdon 8, Prestant 4, Flute 4, Quinte 8, Flageolet 2, Violine 4, Clairon 4, Trompette 3

Red. : Flute harmonique 8, Bourdon 8, Flute Octaviant 4, Salicional Sup 8, Voix Celeste sup 8, Salicional bas 8, Dulciana 4, Octavin Harmonique 2, Hautbois sup 8, Basson bas 8

Ped. : Bourdon 16 haut (sic)
Principal 8

manuaalomvang : C - f'''

pedaalomvang : C - d'

treden voor : Gr. orgel aan Pedaal
Groot orgel aan Reciet
niet graduele zweller.

2. Pijpwerk : frontpijpen beschilderd met aluminiumbrons
(niet origineel)

Op het pijpwerk van het pedaal na is het geheel origineel.

3. Traktuur : mechanisch (origineel)
pneumatisch voor het later toegevoegde
pedaal (buiten de kast opgesteld)
4. Klaviatuur : ingebouwd (prospectzijde)
integraal origineel
beleg niet origineel (kunststof) en eiken
toetsen (origineel)
5. Windladen : mechanische sleepladen, origineel
G.O., ventielkast prospectzijde
Rec. : ventielkast tegen achterwand orgel-
kast.
6. Windwerk : magazijnbalg : origineel (in voet orgelkast)

ORGELKAST : type : achtvoets
integraal origineel
ongewijzigd van plaats
in verval.

ARCHIVALIA

1869, le 28 Avril, a été placée la nouvelle Orgue
a l'Eglise de Moorsel, par Mr. Pierre Vereecken de
Gyseghem pour le prix de 6000 francs plus l'ancienne
que était déjà quasi toute en déconfiture comptant
déjà plus de 300 années de services.

Pour mémoire.

Nieuwe orgel van 16 voeten met twee handklawieren

Groote Orgel 54 toetsen:

- 1° Bourdon 16 voet
- 2° Bourdon 8 voet
- 3° Monter 8 voet
- 4° Hohlflote 8 voet 42 pijpen
- 5° Viola de Gamba 8 voet
- 6° flutte 4 voet
- 7° Prestant 4 voet

- 8° flageolet 2 voet
- 9° quinte 6 id.
- 10° fourniture 3 pijpen
- 11° Cornet 5 pijpen supérieurs
- 12° Trompette 8 voet
- 13° Clairon bas 4 id.
- 14° Clairon sup 4 id.

Orgel récit of positif

- 1° Bourdon 8 voet
- 2° flutte harmonique 8 voet 42 pijpen
- 3° salicional bas 8 voet
- 4° salicional sup 8 voet
- 5° Voix céleste sup 2 pijpen (sic)
- 6° flûtte octaviante 4 voet
- 7° Dulciana 4 voet
- 8° Octavin harmonique 2 id.
- 9° Basson en hautbois 8 id.

Archief Pastorij Moorsel, niet geïnventariseerd. "Liber Memorialis".

Vgl. De Potter en Broeckaert, Geschiedenis der Gemeenten, Arr. Aalst, Deel III - Moorsel, blz. 65.

=====

N E D E R H A S S E L T

Sint-Amanduskerk

Auteur instrument : P.C. Van Peteghem (Gent)
Bouwjaar : tussen 1823 en 1846.
Auteur transformatie : Gebr. Reygaert (Geraardsbergen).
datum : 1906
Onderhoud : Laureys (Ledeberg)

Van P.C. Van Peteghem bleef alleen het prospect (kast en frontpijpen - 29 in aantal - bewaard.
Klaviatuur oorspronkelijk ingebouwd aan de prospectzijde.
Kenmerken : 4-voetsfront
 alle pijpen spitsvormige labia
 vlak prospect
Al het overige is van Reygaert (1906).

BIBLIOGRAFIE

E.G.J.GREGOIR, Historique de la facture et des facteurs d'orgue (Anvers, 1865), p. 200 & 201 :
Van Peteghem (Pierre Charles), le jeune, né à Gand 1e 15 janvier 1792, mort en cette ville le 24 juillet 1863.
Il es fils de Lambert le vieux, et plaça près de 100 orgues.
En 1858 il quitta les affaires. Voici les orgues placées par ce facteur de 1823 à 1846 :
op blz 201 komt in de lijst voor) :
Nederhasselt, 10 reg. fl. 100.
Liber Memorialis Ecclesia de Nederhasselt (niet gefolieerd)
(berustend op de pastorijs) - begint vanaf 1864.

Ten jare 1906 zijn de de kerk van Nederhasselt afgebroken het hoogzaal en het orgel; beiden zijn vervangen geworden door een Hoogzaal merkelyk grooter om het nieuwe orgel te kunnen bevatten en dragen.

Hoogzaal en orgel hebben gekost, het eerste fr. 55 en het orgel 6.300 fr. Beiden zijn gemaakt en geplaatst geweest door de heeren Reygaert, gebroeders, orgelmakers te Geraardsbergen.

=====

N E I G E M

Sint-Margrietkerk

Auteur instrument : ?

Bouwjaar : ca. 1815

Onderhoud : vroeger door Daem (Appelterre)
nadien eens door Van de Loo (Leuven)

INSTRUMENT

1. Dispositie :

Prestant 4	Cornet
Doublette 2	Bourdon 8
Flute 4	Montre sup 8
Trompette bas 4	Fourniture
Clairon bas 4	Trompette sup 8
(een afgebroken register- trekker)	Hautbois sup 8

Manuaalomvang : C-f'''

Blokpedaal : C-d (aangehangen)

2. Pijpwerk : origineel

3. Klaviatuur : ingebouwd in prospectzijde (origineel)
klaviatuur rond 1940 vernieuwd

4. Pedaal : oud

5. Traktuur, registratuur : oud

ORGELKAST : type : viervoets

-kast van G.O. integraal origineel

-beschilderd (imitatie)

-front van R.P. in balustrade is blijkbaar van vroegere
datum.

=====

N I E U W E N H O V E

Sint-Jan-Baptistkerk

Auteur instrument : Louis Lovaert (Gent)

Bouwjaar : 1871

Auteurs onderhoud : ?

INSTRUMENT

1. Dispositie

Flûte harmonique, Trompette basse 8, Bourdon 8,
Montre 8, Cornet (IV), Viola di Gamba 8, Trompette
Sup 8, Flûte 4, Prestant 4, een open registergat.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-c'

2. Pijpwerk : frontpijpen met aluminiumbrons beschilderd.
beschadigingen door slecht onderhoud
Cornet IV verdwenen

3. Windlade : origineel
dubbeleventielkast

4. Traktuur, registratuur, origineel (mechanisch)

5. Klaviatuur : vrijstaande speelbak voor orgelkast.
origineel.

6. Blaasbalg : magazijnbalg, origineel

ORGELKAST :

origineel

type : zesvoetskast

LIT. :

G. Potvlieghe, De familie Lovaert, Orgel- en
Beiaardbouwers, in Het Land van Nevele, juli 1972,
blz.42-43

=====

N I E U W K E R K E N

O.-L.-Vrouw Hemelvaartkerk

Auteur instrument : (toegeschreven aan) : J.B.Forceville
Bouwjaar : 1703
Orgelkast : Merten de Doncker, schrijnwerker & Jan
Michiels, beeldhouwer.
Oorspronkelijk gebouwd voor de St.-Martenskerk te Aalst.
Auteur transformatie : Van Peteghem
Onderhoud : vroeger door Daem
thans geen onderhoud.

INSTRUMENT

1. Dispositie

Dolcina disk 8 vt	(viool), opschrift verdw.
Cornet 5 sterk	Prestant 4 p.
(Bourdon 8) opschrift verdwenen	Fluit 4 vt
Octaaf 2 vt	Quintadena 3 vt (sic)
	(= kwint 2 2/3)
(Bourdon 16) opschrift verdw.	(Trompet 8) opschrift verdwenen.
Euphona 8 vt (disk)	Klaroen 4 vt (baskant)
manuaalomvang : C-f'''	
pedaalomvang : aangehangen C-c'	

2. Pijpwerk : frontpijpen zijn zinken sierpijpen
beschadigingen door slecht onderhoud, o.m. stem-
sleuven
enkele oude registers (o.m. flesvormige gedekten)
3. Windlade : nieuw
4. Klaviatuur, registratuur, traktuur windwerk : nieuw.
-

ORGELKAST :

G.O. origineel

Positiefkast in balustrade : origineel (als instrument uitgeschakeld)

type : achtvoets

LIT. :

E.G.J. Gregoir, Historique de la facture et des facteurs d'orgue (Anvers, 1865), blz 201 (vergroting van het orgel door Van Peteghem, voor een bedrag van 275 gulden) Jos Reynaert, Oude orgels in Vlaanderen, in,

De Schalmei, 1947, blz. 136 :

(In 1676 wordt het oud orgel 'staende inden seyde beuck' afgebroken en een nieuw in het midden van de kerk geplaatst.

Waarschijnlijk in voorbereiding tot dit werk werd het oud orgel verkocht aan de kerk van "nieuwerkercken".

Over dit orgel weten wij dat het gebouwd werd door Janbapt. Forceville in 1703 voor de som van 830 guldens.

Behoudens enkele notas over de orgelkas, Sr merten de doncker maakte de kas en Sr jan michiels het snijwerk, beschikken wij over geen enkel gegeven dat ons iets nopens het orgel zelf zou leren.

HUIDIGE TOESTAND :

in verval

=====

N I N O V E

O.-L.-Vrouwkerk (voormalige abdijkerk der Norbertijnen)

Auteur instrument : J.B. Forceville

Bouwjaar : 1728

Auteur orgelkast en doksaal : J.B. Van der Haeghen, 1728

Auteurs transformaties : E. Le Blas (Brussel), 1752

Van Peteghem, einde 18de eeuw.

J. Smets, 1812

Anneessens, 1933

Onderhoud : Fa. Anneessens (Menen)

INSTRUMENT :

oorspronkelijk een tweeklaviersorgel, door Le Blas met een Echowerk uitgebreid.

Sinds 1933 terug tot tweeklaviersorgel herleid.

1. Pijpwerk : een groot gedeelte van het pijpwerk is nieuw.

Er is ook nog 18de eeuws pijpwerk aanwezig, echter in zeer verwaarloosde, en erg verminkte toestand (drastisch versneden, uitermate slordige 'stemsleuven' enz.)

Cornet VI (Forceville)

Front : integraal Forceville - beschilderd met aluminiumbrons.

2. Windlade, traktuur (pneumatisch), registratuur, windwerk : nieuw.

ORGELKAST :

origineel

R.P.-kast geschonden

BIBLIOGRAFIE :

Gregoir, Historique de la facture et des
facteurs d'orgue (Anvers, 1865), bz. 170
J. Kreps, Het orgel in Tongerlo, 1933, blz.
45
G. Potvlieghe, De Orgelmakers Forceville,
in, De Brabantse Folklore, 1962, blz. 331.

HUIDIGE TOESTAND :

in verval

=====

O K E G E M

O.L.Vrouw Presentatiekerk

Auteur instrument : P.H. Anneessens (Ninove)

Bouwjaar : 1847

Auteur transformatie : J. Stevens (Duffel), 1929

Onderhoud : orgel buiten gebruik.

INSTRUMENT

1. Dispositie

Clairon 4, Trompette 8 bas, Trompette 8 sup,
plaatje met benaming van register verdwenen, gambe 8
sup, Flûte 4 bas, Flûte 8 sup, plaatje met benaming
van register verdwenen, Voix céleste 8, Bourdon 8 sup,
Prestant 4, Violon 4, Cornet V.

manuaalomvang : C - g'''

pedaalomvang : C - d' (aangehangen)

2. Pijpwerk : frontpijpen onlangs met aluminiumbrons beschilderd door de Fa. Anneessens (Menen)
(bij prospectie in juni 1970 was het prospect bedekt met vergane tinfoolie).
nieuwe spelen zijn : gambe 8 sup, Voix céleste 8, Cornet : 2 rangen verdwenen.
twee kleinste pijpen van elk register verdwenen
verdwenen : fourniture III
tongspel in diskant
3. Klaviatuur : ingebouwd in linker zijwand van de kast origineel.
4. Registratuur : aangebracht boven klaviatuur (origineel).

5. Windlade : origineel.

inscriptie van de auteur :

'Fait par moi P.H. Anneessens facteur d'orgues
à Ninove, flandre orientale 1847. Monsieur
Van Durme était curé et monsieur Hendrickx
était bourgmestre'.

pijprooster origineel.

6. Windwerk : magazijnbalg.

ORGELKAST :

origineel

samen met doksaal.

HUIDIGE TOESTAND :

in verval.

=====

O N K E R Z E L E

Sint-Martinuskerk

Auteur instrument : L. Lovaert

Bouwjaar : 1854

Onderhoud : voorheen door Daem.

INSTRUMENT

1. Dispositie - origineel
(vierkantige registratuur
registerknoppen met koper belegd).

Bourdon	Cornet V
Fluit (roerfluit)	Prestant 4
Mixtuur II	Flageolet 2
Trompet bas	Fluit 8 sup
Tremulant (uitgeschakeld)	Trompet sup.

manuaalomvang : C - g'''

2. Pijpwerk : integraal origineel
niet originele stemsleuven
frontpijpen met aluminiumbrons beschilderd
(niet origineel)
3. Windlade : origineel
doorzakkende windlade? sommige slepen verschui-
ven moeilijk.
Etiket van auteur aanwezig.
4. Klaviatuur : ingebouwd in achterzijde orgelkast.
origineel.

5. Traktuur : origineel
6. Blaasbalg : origineel
-

ORGELKAST :
origineel
type : viervoets.

LIT. :
G. Potvlieghe, De familie Lovaert, Orgel- en Beiaard-
bouwers, in, Het Land van Nevele, juli 1972, blz.
18-19.

=====

O P H A S S E L T

Sint-Pietersbandenkerk

Auteur instrument : Pierre (II Van Peteghem)
Bouwjaar : 1829-1830
Auteur transformatie : Ch. Anræssens, 1864
Buiten gebruik.

INSTRUMENT :

1. Dispositie

Cornet V (thans, III)	Prestant 4
Bourdon bas	Doublette (thans, Gamba)
Flute 4	Violi (thans, Voix céleste)
Bourdon sup	Montre bas
Trompet bas (thans, violin bas)	Montre sub
Clairon bas (thans, trompette bas)	Trompet sub
	Ventille

manuaalomvang : C - f'''
pedaalomvang : C - f'

2. Pijpwerk : het meeste van Van Peteghem
frontpijpen beschilderd met aluminiumbrons.
3. Windlade : origineel
inscriptie : "Pierre Van Peteghem
fecit 1829, Gand"
4. Klaviatuur, registratuur : origineel.
5. Blaasbalg, conducten : nieuw.
6. Pedaal : nieuw.
-

ORGELKAST : origineel
type : viervoets
onderste gedeelte achterwand, licht geschonden
door plaatsing magazijnbalg.

ARCHIVALIA.

Uit LIBER MEMORIALIS ECCLESIAE DE OPHASSELT
(niet gefolieerd)

Organum pneumaticum cum arca confectum est anno 1830
ab opifice Vanpeteghem. Multo querelis ansom dedit arca
quia non satis erat ampla nec comparationem habens cum odeo.
Anno Domini 1856 a concilio fabrica decretum fuit.

14 Aug. 1883 - Opgaaf van het Mobilier der Kerk van Ophasselt :
Orgel (zeer gemeen) 1

Organum pneumaticum restauravit C. Anneessens e Gerardimontibus
anno 1864.
sumptibus fr. 700.00

Stokregister der titels

fol. 2. Geheel het agterste der kerk aen ingang is
gebouzeerd in spiessen hout, bevat behalven het Portael
twee verbergplaetsen, een hoogzael, een orgel en orgelkas.
De gemelde orgel en orgelkas zijn in de kerk geplaetst ten
Jaer 1800 dertig door den heer Van Peteghem.

O T T E R G E M

Sint-Paulus-Bekeringkerk

Auteur instrument : anoniem
Bouwjaar : diverse periodes
Auteurs wijzigingen : Ch. Anneessens-Meunier (1872)
Joris (Aarschot) (1912)
Edmond Mahauden (Geraardsbergen) (1927)
Onderhoud : geen

INSTRUMENT :

1. Dispositie
Flute 8	Bourdon 8
Prestant 4	Flute 4
... dichtgemaakt	... dichtgemaakt
... dichtgemaakt	... dichtgemaakt
- manuaalomvang : C-f'''
pedaalomvang : (aangehangen rechtpedaal) : C-d'
-
2. Pijpwerk : - stemsleuven, algemeen en sterk geprononceerd.
- zijtorens hebben houten sierpijpen (midden-
veld met planken dichtgemaakt)
3. Windlade : oorspronkelijk een O.W.-windlade (stekersmekaniek)
7 slepen (5 volledige registers + 1 register in
B + D)
4. Klaviatuur : nieuw
ingebouwd in achterwand.
5. Blaasbalgen : twee schepbalgen
-

ORGELKAST :

1. plaats : blijkbaar van een R.P. (uit andere kerk)
2. Type : R.P.
beschilderd in imitatie eik.
-

HUIDIGE TOESTAND :

- instrument : tongspel (kromhoorn?) verdwenen)
tweerangig register verdwenen
in verval
 - meubel : in verval
-

BIBLIOGRAFIE :

(gepubliceerde bronnen onbekend)

Liber Memorialis, ab anno 1866'

1872. Ontvangen van den Eerw. Heer Maillet, Pastoor te Ottergem de somme van vijfhonderd veertig frank over het kuischen en herstellen der kerkorgel, als mede
1° van de doublette 2 voet gemaakt een prestant 4 voet
2° de Cornet 3 sterk vervangen door Montre Sup.
3° op eenen openen register geplaatst eene Trompette
8 voet waarvan de laatste octave is Clairon
(get.) Ch. Anneessens Meunier
orgelmaker, Geeraardsbergen
1912. In mei wordt het orgel hersteld & vernieuwd (nieuw klavier - een pedael bijgevoegd - De Montrepijp volledig - blaasbalg hersteld - kas vernisd, door den orgelmaker Jooris - Onkosten : 625.00 fr.
1927. In de maand October van 't jaar 1927 is de orgel totaal vernieuwd evenals de blaasbalg. Die herstellingen gedaan door Edmond Mahauden van Geerdsbergen kostten 1400 fr.
1941. Herstelling van het orgel door L. Daem De Vis Appelterre voor 1680 fr.

=====

O U T E R

Sint-Amanduskerk

Auteur instrument : Reygaert, 1905

Auteur orgelkast : onbekend

In het front : oude prospectpijpen.

De orgelkast (prospectzijde) eveneens
oud. Verbreding van de orgelkast met
oud hout en snijwerk.

De concole van de middenbundel hangt
onderaan het doksaal.

=====

P O L L A R E

Sint-Kristoffelkerk

Prospect orgelkast en houten sierfront P. Van Peteghem.

Bouwjaar : 1776.

Het instrument is integraal vernieuwd door Joris Frères

Facteur d'orgues

Renaix (20e eeuw)

ORGELKAST

Alleen prospect origineel.

In origine vermoedelijk in de balustrade.

Thans achteruit geschoven.

In de balustrade plaatste Joris een vrijstaande speelbak.

LIT. :

E.G.J. Gregoir, Historique de la facture et des facteurs d'orgue (Anvers, 1865), blz. 197.

=====

O V E R B O E L A R E

Sint-Aldegondiskerk

Auteur instrument : vermoedelijk P.H. Anneessens (Ninove)
(blijkens constructieve eigenschappen)
Bouwjaar : onbekend
Auteur transformatie : vorige onbekend,
enkele jaren geleden : Joris (Hasselt)

INSTRUMENT :

1. Dispositie :

benaming der spelen volgens de opschriften door
Joris aangebracht :

Bourdon 16, Montre 8, Flute harm. 8, Octavin 2,
Bourdon 8, Violon 8, Voix Céleste 8, Prestant 4,
Cornet 3 R, Trompette haute.

Manuaalomvang : C-g'''

Stand der spelen op de windlade :

frontpijpen

Bourdon 16

Prestant 4

Montre 8

Violon 8 (spotted)

Voix celeste (spotted)

Bourdon 8

Fluit

Octavin

Cornet III (thans II) vanaf cis'

Trompet (volledig) (spotted)

2. Pijpwerk : frontpijpen verguld

sommige pijpen zijn vrij ernstig
verminkt (geknoei aan opsnode, roeren van
fluit platgedrukt en omgebogen, stemsleuven)
het meeste pijpwerk is van lood, of althans
van een zeer hoog loodgehalte.

- 3. Windlade : origineel
 - 4. Traktuur : oorspronkelijk mechanisch.
Electrificatie door Joris
 - 5. Klaviatuur : oorspronkelijk ingebouwd in linker zijwand
van de kast.
Thans apartstaande speelbak in koor van de
kerk (Joris)
 - 6. Blaasbalg : magzijnbalg, achter orgelkast.
-

ORGELKAST :

linker zijwand geschonden door verwijdering van de
klaviatuur.

HUIDIGE TOESTAND :

in verval

=====

R E S S E G E M

Sint-Mauritiuskerk

Auteur instrument : J.B. Goynaut (Brussel)

Bouwjaar : 1770

Orgelkast : 1770

Oorspronkelijk gebouwd voor de kerk van Wieze.

Alleen de prospectzijde (met origineel pijpwerk) en enkele panelen van de kas bleven bewaard in de kerk van Ressegem.

Gans de inhoud van dit orgel zou, op advies van niet bij name genoemde leden van de Bisschoppelijke Orgelcommissie van Oost-Vlaanderen, zijn gedemonteerd en omgebouwd tot een positief voor de St. Baafskathedraal te GENT.

Het huidige Goynaut-prospect te Ressegem doet dienst als façade voor de luidsprekers van een electronium.

Volgens het LIBER MEMORIALIS werd op 5 okt. 1963 een "electrostatisch orgel" aangekocht voor een bedrag van 160.000 Fr, betaalbaar in 5 jaar.

Volgens dezelfde bron werd het Goynautorgel in aug. 1958 door H. Laureys (Gent) hersteld voor een bedrag van 12.900,- Fr.

LIT. : G. POTVLIEGHE, De Orgelmakers Bernabé-Goynaut, dit Duplessi, in, De Brabantse Folklore, 1963, p.412-432.

ARCHIVALIA

Aug. 1958

orgel hersteld door H. LAUREYS, Ekkergemstraat, 147, GENT

- nl. a) kuisen, stemmen, harmoniseren van alle bruikbare spelen, 9.000,- Fr.
b) herstellen van 25tal onbruikbare orgelpijpen, 2.500 Fr.
c) aanmaken van 4 volledig nieuwe orgelpijpen in front 1200,-Fr.
d) plaatsen van slot op speeltafel, 200,- Fr.

Gezamenlijk bedrag : 12.900,-Fr

6 okt. 1963 :

aankoop van electrostatisch orgel, 160.000,- Fr
betaalbaar in 5 jaar. Ressegem : Kerkarchief (niet
geinventariseerd). Liber memorialis.

SCHENDELBEEK

Sint-Amanduskerk

Auteur instrument : P. Van Peteghem

Bouwjaar : 1831

Orgelkast draagt chronogram :

hIC psaLLite In tUba, CantUqUe DIVIno gaUDete
In Deo.

Buiten gebruik.

INSTRUMENT

1. Dispositie

Clairon 4 bas	Clarinette 4 sup
Trompette 8 bas	Trompette 8 sup
Traversière 8 sup	Fourniture
Flûte 8 bas	Flûte 8 sup
Bourdon 8	Doublette 2
Cornet V	Prestant 4
Tremolo	(een registertrekker voor rossignol, traktuur inte- graal bewaard, pijpje ver- dwenen).

manuaalomvang : C - f'''

2. Pijpwerk : weinig of geen beschadigingen
origineel

3. Windlade : origineel
geen inscripties

4. Klaviatuur : ingebouwd in achterwand
origineel

5. Traktuur : origineel
6. Windwerk : drie originele schepbalgen (waarvan er twee zijn uitgeschakeld)

ORGELKAST :

integraal origineel, alsook balustrade
viervoetstype

LIT.

E.G.J. Gregoir, Historique de la facture et des facteurs d'orgue (Anvers, 1865), blz. 201 :
In de werklĳst van Pierre Charles Van Peteghem staat : "Schendelleke (sic), 12 reg., fl.900".

=====

S I N T - A N T E L I N E S

Sint-Gertrudiskerk

Auteur instrument : Pierre II Van Peteghem

Bouwjaar : 1835

INSTRUMENT

1. Dispositie : 19de-eeuwse of vroeg 20-eeuwse porcelei-
ne plaatjes voor opschriften.

Trompette sup 8	Clairon
Diapason 8	Trompette basse 8
Fourniture III (thans II)	Flûte echo 4
Doublette	... benaming verdwenen
... benaming verdwenen	Cornet (V)

De originele benamingen zijn op de kast, naast de re-
gistertrekkers nog duidelijk leesbaar :

Hautbois sup	Clairon bas
Trompette sup	Trompette bas
Fourniture	Flûte
Doublette	Boudon
Prestant	Cornet
Tremblant	Rossignol & V (entille) (?)

manuaalomvang : nu C - g''', (origineel : C - f''')

2. Pijpwerk : alles gaaf geconserveerd.

3. Windlade : gesigneerd "Pierre Van Peteghem
Gand 25 mars, 1835".
integraal origineel

4. Klaviatuur : ingebouwd in achterwand orgelkast
originele plaats.
klavier zelf is vernieuwd (vermolmd)
5. Traktuur : origineel

ORGELKAST : origineel
type : viervoets

LIT. :

E.G.J. GREGOIR, Historique ... p. 201
Van Peteghem, Pierre Charles, le jeune (°1792 -
+1863) : orgue de petite dimension, St. Antelins.
linckx.

DE POTTER EN BROUCKAERT, Geschiedenis der Gemeenten,
arr. Aalst, Deel I, St.-Antelins, p. 19 :

Het orgel komt uit de werkhuizen van den in zijnen tijd
vermaarden Van Peteghem, te Gent, en dagteekent van 1837,
uitwijzens het volgende op het doksaal te lezen jaar-
schrift :

met Veell blytsChap hoorDen WY 't nIeUW orgelSpel

=====

S I N T - G O R I K S - O U D E N H O V E

Sint-Gorikskerk

Auteur instrument : Charles Anneessens

Bouwjaar : 1870

Auteur transformatie : ?

Geen onderhoud.

INSTRUMENT

1. Dispositie

Trompette sup 8, Trompette Basse, Fourniture 3,
Cornet, Doublette 3,, Voix célestè 8,
Bourdon 8, Viola di Gamba 8, Flûte 4, Flûte 8,
Montre 8.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f' (aangehangen).

2. Pijpwerk : origineel

frontpijpen met vergane tinfolie
niet originele stemsleuven
2 rangen van de fourniture verdwenen

3. Windlade : origineel

mechanische sleeplade

4. Registratuur : origineel

opgesteld boven klaviatuur
(ronde registertrekkers)

5. Traktuur : origineel

6. Wellenbord : liggend walsbord onder windlade.

7. Klaviatuur : ingebouwd in linker zijwand van de kast
origineel
8. Windwerk : originele magazijnbalg.
in voet van de kast.

ARCHIVALIA

"In het jaar 1870 werd er in de Kerk een nieuw orgel met blaasbalg en kas geplaatst voor de som van 3200 f door den facteur Mr. Karel Anneessens-Meunier, te Geeraardsbergen; gewaarborgd voor 25 jaren."

Kerkarchief St.-Goriks-Oudenhove
(niet geïnventariseerd). Liber
Memorialis, beginnende 1904, niet
gefolieerd.

HUIDIGE TOESTAND
in verval.

=====

S I N T - L I E V E N S - E S S E

Sint-Martinuskerk

Auteur instrument : L.B. Van Peteghem

Bouwjaar : 1782

Auteurs transformaties : Pieter Vergaert-Gulinck, 1889
Daem, 1927
Reygaert, 1942

Thans geen onderhoud.

INSTRUMENT

1. Dispositie (vierkantige registratuur)

Cornet (V)	Bourdon 8	Cornet III
Mixtuur IV	Flûte 4	Prestant 4
(of. II+II)		
Verdwenen vol-	Tierce 1 2/3	Doublette 2
gens nagelaten	Salicional 8	Nazaard 2 2/3
sporen op pij-	Trompette 8	Voix Céleste 8
penrooster	Tremolo	Clairon (bas) -
		Basson (disk.)

manuaalomvang : C - f'''

pedaalomvang (modern) : C - d'

2. Pijpwerk : frontpijpen beschilderd met aluminiumbrons
sterk geprononceerde niet originele stem-
sleuven.

pijpwerk uit 2 periodes

3. Windlade : origineel
geen inskripties

4. Registratuur : origineel, doch gedraaid.

5. Klaviatuur : nieuw. Oorspronkelijk in achterwand van de kast ingebouwd.
6. Klaviatuur : gedeeltelijk oud wellenbord, oud.

ORGELKAST :

Oorspronkelijk H.W. met front in de voet van een onderpositief.

Later werd de H.W. -kast achter geschoven.

Het prospect van het O.W. bleef in de balustrade

ARCHIVALIA

Kerk-Orgel

De orgel is gemaakt in 1782, door L.B. Van Peteghem orgelmaker te Gent, is betaald met omhalingen, giften, zegenpenningen enz., en heeft gekost, kas enz. andere onkosten begrepen G. 1415 : 12,2; het spel alleen heeft gekost 1080 gulden. Zie de beschrijving & moeilijkheden "past hb" blz. 82 enz. seq.

In mei 1889, is, door Pieter Vergaert-Gulinck, orgelmaker te Gent, Rooigemstraat.

De orgel hersteld (fr. 175); nieuwen blaasbalk (300); nieuw klavier (125) vertinnen van de pijpen der façade (40) samen frs. 640,00 door het kerkfabriek betaald.

Fol 30 - Liber Memoriales

Ecclesiae de Essche S. Livini

niet gef.

In October 1927 : orgel gansch uiteen gedaan, gekuischt en hersteld, twee nieuwe spelen bijgevoegd, het klavier van achter naar voorkant geplaatst, het orgel achteruit geplaatst en elektrische ventilator toegevoegd door Gebroeders Daem te Appelterre
onkosten 9100.

1942 - mei 3. Een begin van brand ontstond op het klavier van 't orgel door onvoorzichtigheid van electrieke verwarming. Het klavier werd hersteld door Mr. Reygaert Joz. van Geeraardsbergen die ook het orgel nagezien heeft voor de som van 1800 en 300 fr. Ook harmonium hersteld.

Kerkarchief Sint-Lievens-Esse, (niet
geinventariseerd)
Liber Memorialis
Ecclesiae de Essche
S. Livini 1889

=====

S I N T - L I E V E N S - H O U T E M

Sint-Michielskerk

Auteur instrument : Pieter Van Peteghem & Fils

Bouwjaar : 1780

Auteur transformatie : B. Godefroid & ses Fils

Facteurs de Grandes Orgues, Pianos Harmoniums, Eleves de
Cavaillé-Coll de Paris, 21 Rue d'Eyne, Audenaerde. Tel.24
Diplomes, Médaillés (getypt etiket boven klavier)vermoede-
lijk omstreeks 1930.

Onderhoud : Van de Loo (Leuven).

INSTRUMENT :

1.Dispositie : (registerplaatjes nagenoeg onleesbaar).

Prestant 4 p, Bourdon 16 p, Tremolo, Viola di Gamba 8 p,
Flûte 4 p, Voix Céleste 8 p, Doublette 2 p, Montre 8 p,
Bourdon 8 p, Trompette 8 p, Cornet.

Manuaalomvang : C - g''' (oorspronkelijk, C,D - f''')

Pedaalomvang : C - c' (aangehangen)

2. Pijpwerk : sterk beschadigde stemranden, en frontpijpen
met aluminiumbrons beschilderd.

Enkele nieuwe registers.

3. Windlade : origineel; iets doorspraak; ingelijmde klep-
pen; geen inscripties van de auteur.

4. Klaviatuur : oorspronkelijk ingebouwd in de achterwand,
thans een vrijstaande speelbak voor de kast.

5. Traktuur en abstrakten : uitgelengd.

6. Wellenbord : origineel.

7. Windwerk : magazijnbalg (nieuw)

ORGELKAST : in origine balustradeorgel; later losgemaakt uit
de balustrade. Het loze O.W. frontje is een 30-
tal cm. verlaagd in de balustrade.

HUIDIGE TOESTAND : in verval.

(ARCHIVALIA) : Op wellenbord in inkt geschreven "St. Livinus
ora pro nobis, 1780 ".

=====